

US WOORDFEES

2 – 11 Maart 2018

Stellenbosch

Kaartjies beskikbaar

vanaf 17 November by Computicket.

www.woordfees.co.za

OPPIKOPPI

ME NOW,
THE MANGO
PICKER

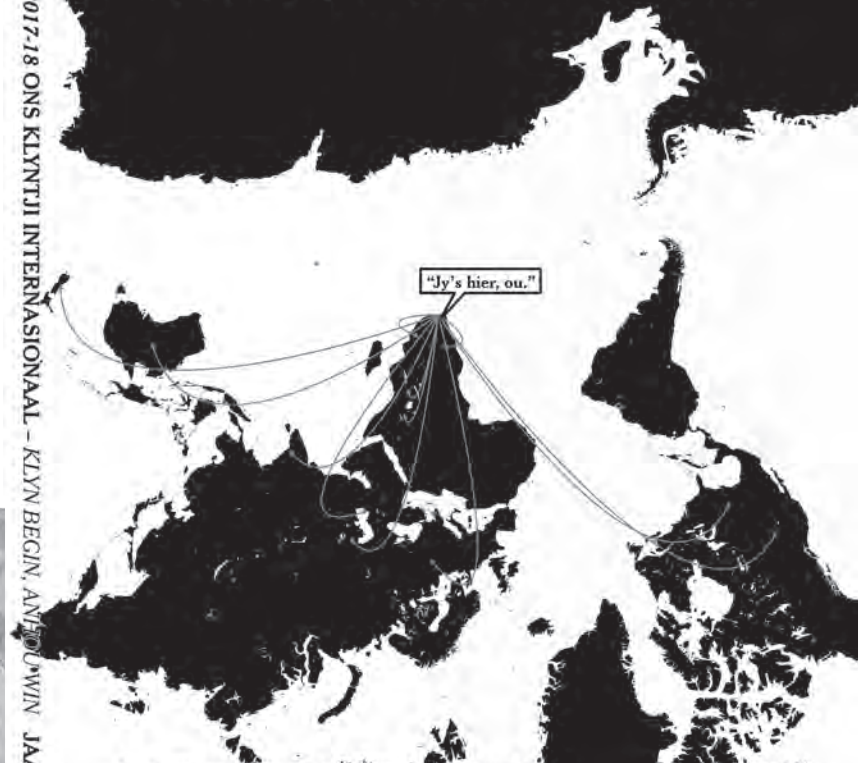
5-6-7 OCT
2017

ONS KLYNTJI

INTERNASIONAAL

2017-18 ONS KLYNTJI INTERNASIONAAL – KLYN BEGIN, ANTIKOWIN JAARGANG 121

Annie Klopper / Gerard Rudolf / Diane Awerboek
Clinton V du Plessis / Saaleha Idrees Bamjee / Xolani Mabe
Carla Chait / Eben Venter / Ariane Nevin / Danie Marais
Christine Otten / Kleinboer / Leila Walter / Vusumuzi Mpofu
Amaya Uscola / Al Krok / Fourie Botha / Ian McNaught Davis

JAARGANG 121

**PARENTAL
ADVISORY**
NIE VIR SENSITIEWE LESERS

A Promise

by **Xolani Mahe**

Promise me
When I'm at last nearing madness
And people have failed to understand
When the whole world seems smaller than my head
When the leaves have become dull and brittle
The trees have lost shape and greenness.

When the sun sets behind mountains
With a colour different from orange
When the birds have finally given
Their wings to human beings
Promise

You will stay by me.

ONS KLYNTJI INTERNASIONAAL

Now reporting from Duitsland, Australia, Amerika, Georgia, Malawi, Zimbabwe, India, Nieu-Seeland, Doha, Uganda, Witsand, die Karoo, die Witwatersrand, Kaapstad, Stellenbosch, Northam en 'n rivier iewers in Sekhukhuneland.

REDAKTEURSBRIEF LETTER FROM THE EDITORS

Hier's ons nou, dis die somer van 2017-18 en ons harte klop warm. Rondom ons lê die wêreld soms beklemmend en grou, maar iewers in die blaai van 'n boek – of in die lyne van 'n liedjie, the way the light rushes through clouds, the look a happy dog gives you, 'n mondvul braaivleis, die gewyde stilte wat die wêreld die haka gun, the guy who let's you in on the road, die feestelike gesange van dronkes – kry ons iets om aan vas te hou, things to hope towards. We hope that this little book is one such place: both a state of the nation(s) of our hearts, minds and immediate blind spots AND a document for future people to look back on and think that we were OK, right here at this moment.

SHOT THANKS ENKOSI KAKULU

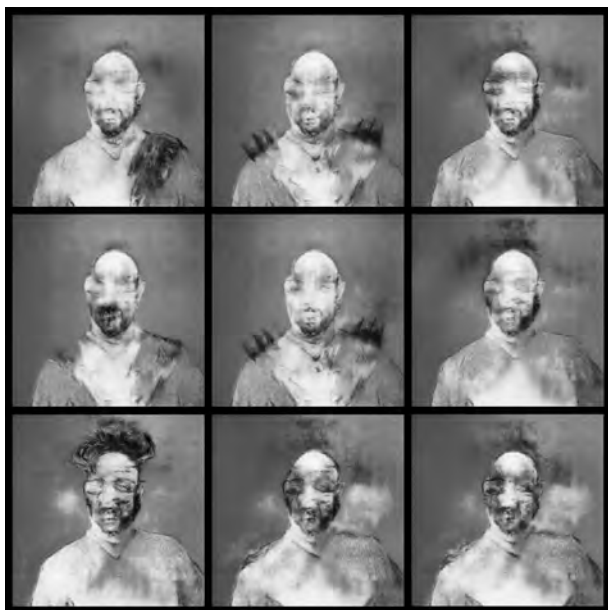
Dankie aan ons vriende by Oppikoppi en Woordfees wat sonder skroom ons drukkersrekening betaal. Thank you to all who contributed creative work to this issue: without you, Ons Klyntji is not a thing. Copyright remains with all individual authors, artists and photographers.

2017-18 CREDIT ROLL JAARGANG 121

Ewig-elders redakteur: Erns Grundling. Bebaarde, bejaarde, bedaarde redakteur: Toast Coetzer. Editor-in-black, and chief layer-outer, nudger and nurdler: Alice Inngs. Zombe Affairs: Clive E Smith. Batting out of his socks: Joe Botha. Berlin Office: Rebecca Kahn. Praag-kantoor: Marissa Baard. Cover art: Arno Kruger. Printing: Imraan Adam, DPB Printers & Booksellers, Athlone. Contact us / send us your work at info@toastcoetzer.com or sendusyourpoems@gmail.com. Our friends are over at klyntji.com – go read! Hierdie een is vir Suna Venter, Johann Botha en Ray Phiri. May we all go where we are happy. Established 1896, Suid-Afrika. We will be over at the bar now.

MIAMI DEUR LEON VAN ROOYEN

SELFPORTRET-FOTOGENERATOR DEUR JOE BOTHA

CONTENTS / INHOUD / SOMETHING FUNNY

1 Xolani Mahe 6 Willem de Lange **7 Saaleha Idrees Bamjee** 8 Nomzi Khumalo **8 Genna Gardini** 9 Lynné Schoeman **11 Wian Taljaard** 14 Sjaka Septembir **15 Erns Grundling** 15 Diane Awerbuck **17 Hennie van Coller** 22 Moses Mtileni **25 Toast Coetzer** 25 Alice Inngs **28 Len Els** 29 Robert Szabo **30 Klierkop** 30 Francois Lion-Cachet **31 Octavia Roodt** 32 Danie Marais **38 Clive E Smith** 38 Grimm C Wren **39 Donné-Louise Grobler** 40 Engela Duvenhage **40 Kanya Viljoen** 42 Lazola Pambo **43 Vusumuzi Mpofo** 46 Clinton V du Plessis **48 Francine Simon** 50 Annie Klopper **51 Alfred Schaffer** 53 Aryan Kaganof **56 Ariane Nevin** 57 Gerard Rudolf **64 Kabous Verwoed** 67 Kleinboer **68 Le Roux Schoeman** 70 Tom Dreyer **72 Shirley Marais** 73 Ryk Hattingh **73 Willem Mulder** 74 Koos Kombuis **76 Hanru Niemand** 77 Elodi Troskie **78 Bill Dodd** 80 Kobus Moolman **81 Fourie Botha** 83 Christine Otten **86 Karl Kemp** 87 Liam Kruger **88 Gil Hockman** 90 Ihethe Jacobs-Senekal **92 Donnay Torr** 92 Louis Duvenhage **93 Kayla Alexander** 94 Niel van Deventer **95 Mira Feticu** 97 Andries van Pretoria **97 Robin Auld** 99 Leila Ruth **99 Johan Jack Smith** 101 Jaco van der Merwe & Wicus de Wet **102 Ian McNaught Davis** 106 Hennie Meyer **107 Christel Coetzer** 108 Eben Venter **116 Sven Hugo** 117 Matthew Freemantle **121 Carla Chait** 128 Sjaka Septembir, Swart Streep & Willem Samuel **130 Kobus Burger** 134 Nick Mulgrew **140 Chris Wait** 144 Moses Mtileni

Vrouediens aksie vir die befondsing van sendingwerk in Noordelike-Europa

deur Willem de Lange

My rooiroos lapel
My blink voortand
Tant Hettie het al vroeg gebel
want sy weet
Ek's Freek wat harte breek

Met 'n gejuig en gejou
Die kalklig in my oë
Ek doen mos soos Jesus sou
sodat hulle moet weet
Ek's Freek wat harte breek

Die beat pols deur my lyf
En die vrouediens klap ritmies saam
Ek knip-oog vir Santie in ry vyf
en ek weet
Ek's Freek wat harte breek

Die dames gil
My heupbewegings
laat Hester se tone krul
Later vanaand kry oom Gert
'n ekstra snytjie tipsietert
Ons bereik die kruin
Orgasmies snak ons saam
Op hulle asem is my naam
en hulle weet
Ek's Freek wat harte breek

Uitasem kom die slot
My pose voor die kruis
sorg vir trane en snot
en die Here weet
Ek's Freek wat harte breek

Two poems

by Saaleha Idrees Bamjee

you are a wilderness

it is beautiful. your neglect
the weeds inflorescent
sticky like knapsekêrel.

Just look at you
flint for eyes
striking mine
we make all the stars.

AL KROK

here is a veld on fire
burning black to the bones
the path to you crackling
under my feet.

Ectopic

Two lines
in the little window on the plastic stick.
Two that may make one
at the least a parallel life.
Held in the space between those lines
is the expectation of teaching
a new thing to walk on other lines
maybe even draw outside them.
But children do not have to be born
to rebel against their parenting
They will vacate the houses you build for them.
They will root in the places they shouldn't.

Read more of Saaleha Idrees Bamjee's work at saaleha.com

Blue is the quietest colour

by Nomzi Khumalo

I can hardly breathe for the love
When light makes our skin so real
Scars and marks I won't recognise
I have no want to join such details

Many tones of blue before dawn
The colouring of regret and hope
Blue ink drenched all the surfaces
To soften the stretch marks of life

Curling up into this our ordinary
I can now smell the quiet of you
Hearing that love can't get closer
For love is sleeping outside of me

Your skin now glowing blue milk
I do forgive you I do forgive you
I reach out to celebrate your body
Make you witness your choices.

More Nomzi at nomzikumalo.wordpress.com

#Blessed

by Genna Gardini

*Lord, I am not worthy to receive thee,
but only say the word and I shall be healed.*

These men carry me up two flights of stairs
because I cannot walk.

Nobody talks except to check if I'm ok.
But when I bleat that I am, what I really want to say
is that I think we're all busy in conversation
with You,

discussing the relationship
between gravity, faith and luck

just in a resigned, gestural language.
For example, one person trips and yelps,
“Fuck! – No, sorry, look, we’re fine”
before he sets himself right.
As for me, I’m sitting and thinking,
Oh Jesus Christ

it’s as if I’m being hefted up some roof
to catch even the slightest sight of You
and beg to be healed,
as if I still believed that devotion might yield
some small blessing, some show of help

when really we both know

that for at least fifteen years I begged You to heal *him*
but all that You did
was pause those pleas with your platitudinal hymns,
your abject symbolisms, your skin flakes for bread,
while some higher pulpit I was meant to call Father
intoned a litany of other girls who also found themselves
at the wrong end of stones thrown by familiar men.
Of other girls who found themselves dead.

So when I find *myself*
safely lowered to the ground,
I thank your mother instead.

Twee gedigte

deur Lynné Schoeman

my facebook is nooit toe nie

my facebook is nooit toe nie;
geslote boek se moer.
'n see van ydelteite
verlief-loofdes wat koer.

haar brêkfis is 'n naartjie;
sy ouma rook kameel.

my verlange-regse neef
net een selfie te veel.

meme jou hier
en meme jou daar –
die internet het
'n hutsmerk gebaar.

een muur sê:
wat nie val nie sal ons stamp.
ich bin ein berliner
sê een melania trump.

my facebook is nooit toe nie
en vol is my keel
vir 'n waterval van foto's:
oomblikke gesteel.

TROFEE VROU DEUR ANALIES HOFMEYER

Ontvlugting

(Met apologie aan Ingrid Jonker)

Uit hierdie seepbel het ek ontvlug
en ek teug nou aan die buite-lug:

Ek speel met klippe in 'n besmette stroom
en kerf my naam in 'n port jackson-boom

Ek is die kind met die skril stem hees
wat blik-voor-bors volhou dis lekker by die fees

Ek is die man met die klere knap
wat bakbeen te fiets die dorp binne trap

Die god wat my geskep het uit die wind
het geen benul oor waar ek my bevind

Maar die borrel volg my soos 'n heliumballon
en wink my terug na my kolletjie son.

Drie gedigte

deur Wian Taljaard

Ontnugter

Jy krioel op badkamervloere
en bak in strale van sondaars;
ek is 'n volgeling wat voete soen
en agterna kruip in leë gange.
Érens ontmoet ons
in die middel
van eensaamheid en ekstase –
bevange in die spasies
tussen die soektog na môre,
die teister van gister
en die enigma van vandag.
Ek glinster
soos nuwe, ongewenste voorraad in winkelsentrums
waar vreemdelinge verbydrentel
en my streel met hulle vingerpunte
maar my vel is onder jôu naels
en jou greep is ferm om my nek
en uit my keelgat borrel vloeistof
wat ek tussen die somber neonligte afgesluk het
toe jy my teen 'n muur vasnaal
en my mondhoeke
met naald en gare toeryg
en op laat krul het.
Die nikotien het my lippe oopgeskeur
en my vingers veras.
My asem verdamp,
pupille vergroot,
hart versnel,
are verstop met die traandruppels wat jy kweek
as jy wegdraai met jou Whiskey-lyf.
My oë verloor suurstof
en sterf na voor
waar jy wegdryf tussen liggame
wat nooit sal kan begryp nie.

Jy is 'n fokop,
maar jou skadu
sal altyd 'n vlek teen my muur wees
wat ek nie wil was nie.

3:30

In 360 grade,
in die kul van klank,
ken ek jou
met hande
wat bo koppe sweef:
'n drie-minuut-dertig dans,
kaalvoet in koeldrank,
gekleed in Marlboro,
is ons
verlate in lippelees.

Jou gesig verdwaal
in die poele van my oë
en my gedagtes is vaag
op jou voorkop;
dra my deur die skadus
terwyl ek draai op my sool
en die skemer sal versnel
in my hartklop.

Was my woorde
van jou wese af
en verdrink my
in jou badwater –
my asem is
veilig in jou vuur,
maar sal jy dit
in my mond begrawe?

Ja, lente bloei weer
met die ladings in my larinks
en die voue in jou vlees
en ek vervel keer op keer
as die roep van die liberaal

DIE KAT
SIT
OP
DIE
MAT
EN
RUK
SY WOL

EMILY KOTZE

kom klop aan my gees.

Die wederkoms
is op die dansbaan,
ons staan gereed:
ons arms rank na bo
en ons koester die druppels sweet.

“Aanbid my,”
fluister jy.
Ek knik,
trek in,
en lees lippe tot die son die nag vermy.

O Springbokkop

Nog 'n aand
vlug verby
op die highway
en los my lyk
in leë hande:

verlore lê ek
tussen die verlepte lakens
met die vrot nog vars
op my vingers
en my hare
klewend aan die kussingsloop.

So sing my tot slaap,
o Springbokkop,
en streel my met jou glasoo.
Waak oor my
tot die waters
op my wang verdamp
en tel die skape
saam met my.

Eendag
sal ek my kop opstop
en saam met jou

pronk op my groen muur –
vir ewig is ons vasgevang
en saam sal ons
doelloos tuur.

Maar nou
is my vinger
op die skeur in my ballon,
want ek kwyn weg,
vêr weg
op my horison.

Creepers

deur Sjaka Septembir

ons hang saam oor die krans van slaap
(slaap is die dood se suster)
ek sit elke aand my voete in eindeloosheid,
nou doen ons dit saam
ek proe jou sagte vel se lekker
as ons styf teen mekaar vassuig
my tollie tentakel sluimer tussen
jou boud se skeer
(sy voorvel slaapsak oor die sampioenkop)
... dis te warm
dan pla 'n muskiet
peaceful sleep oor al die plekkies wat uitsteek
onder die rooi laken
"jou borshare kielie my rug," kla jy
"my arm is doodgelê," kla ek
ons draai om
draai stingels in die wingerd van slaap
sluimer in die onderbewussyn se skadu's
rank nuuskierig teen slaap se gotiese mure op
hiberneer in die lig van mekaar se siele
tot ons blommend Bougainvillea
in 'n nuwe oggend

Gedagtes buite Sarria*

deur Erns Grundling

*"Walker, there is no path
The path is made by walking" – Antonio Machado*

stok wat kap
'n metronoom
voete wat stap
'n palindroom
daar is geen pad
as die een wat jy maak
slegs hier en nou
niks anders traak
jy's tussen mense
almal se pel
maar jou skaduwee
al metgesel
elke tree
verloor en vind
al die paaie
in een gebind
dan staan jy op
en begin van voor
elke tree
vind en verloor

**ná 200km se stap tydens Camino 2017*

Revelations

by Diane Awerbuck

Post-apocalypse
the long, strong bones of your thighs
under my table.

*Taken from Diane's new notebook called **As above, so below** –
available from dianeawerbuck@gmail.com*

SNAKE REPUBLIC DEUR LLEWELLYN VAN EEDEN

Drie gedigte

deur Hennie van Coller

Someraande

Van alle seisoene se aande
is somers s'n die ongrypbaarste.
Bure, weg na veraf strande.
Selfs honde blaf sagter,
voëls respekteer die rus.
Doer rinkel die ys van 'n agterblyer
in 'n verbeelde loodkristalglas.
Dan bars krieke los
met strykers en slagwerk,
perkussie om die donker te por.
Ou somers kom nesskop
in die geraamtes van bome.
In die donker raak blare en voëls
verlore, onsigbaar soos drome.
Geen seisoen bring die paradys nader,
druk die ewigheid verder na die verste hoek
van die ommuurde tuin
waar kompos onheilspellend broei.

Later word ons omring deur
die stilte.

Hier sit ek: skatbewaarder van die aanwesigheid,
'n eunug wat waak oor die harem
van die vertroude.
Krieke stoot nou hul kruywaens
al yweriger.
En net voordat die swoel romantiek oorneem
kom die muskiete:
die revolusies opgejaag, wapens gereed,
Messerschmitts mét radar.
Deure slaan toe.

Die tuin lê oop en verlate.

Onderhoud met 'n romanskrywer

Die man voor my lyk babaskoon
Nat hare, welriekend, blink.
'n Bietjie treurig dalk,
want dis klaar met Nathalie
by wie hy finaal weg is,
vieruur vanoggend, uit Swede.

"Daarom dat koffiekoppies so klein,
en Marlboro's so kort voel,
want in 'n japtrap is ek deur
my rantsoen van drie.
Ek vind 'n boek moet meer wees
as sy tyd."

"Dié les het prulle my geleer:
wees wars van onbenullighede,
afkerig van vandag se straatrumoer
met die kop weg van muggies gekeer.
Bekgevegte is tydmors,
dis soos pis langs die pot.

Nou skryf ek oor oudword,
wil met die koestering van skyt en stront
die resterende taboes deurbreek,
asof sterwe ooit mooi kan wees.
Weet jy, Alzheimers *is* doodwees
terwyl jy nog lewe,
om soos 'n pop in 'n glaskas
met 'n pen in die poephol
te draai, eers na dié kant,
dan duskant na daai,
iemand wat almal kan streel.

'Maak het leven minder zwaar,
draai een drol -
zoals een Drum - voor elkaar;
stop dat hongerig gereutel
met een mooie bruine keutel.'
Vee by wyse van spreke

jou gat af aan mense
en al hul kuise wense.
Hou die dood aan die hol!
J.M. Coetzee? Foeitog,
al daardie dun, leë boeke.
Fok hom én sy prys,
Gryp na die lewe, man,
uit boeke word jy niks wys."

Doha

Soos 'n vuurpyl met yl ligspore
skiet Doha die verre hoogtes in.
Driehonderd hoë torings die teiken;
só het Shanghai ook tog begin?

Wie drie vrouens en twee stralers het,
boonop 'n klomp wolkekrabbers
- wat vlieswolke vinger -
wil bou, is óf megalomaan, óf gek.

Petrolblou stiletto's van Manolo Blahnik,
pêrelgrys designerjeans van Gucci,
alles veilig onder 'n swart abaya bedek
soos ook die rooi deurtrekker van Echech.

Rykes pendel driemaandeliks na Parys,
tuniek uit, inkopies by die Champs-Elyssées,
tyd nog vir 'n sensuele massering by Qualys
en dan by To Be: tee, madeleines en pastis.

Skemeraand in die soel en stil woestyn,
'n klipgooi van die sobere Saudi-Arabië.
Jy teug aan water, duurder as keurwyn ,
vierkeer meer selfs as die olie van Bahrein.

MUMBAI MOVEMENTS BY SAALEHA IDREES BAMJEE

BIC DEUR ZANDER ERASMUS

Two poems

by Moses Mtileni

nhamuave

(for ernesto alfabeto nhamuave)

to contemplate flames and sweltering flesh and clothes
screams echoing into the depths of an empty rainbow

to contemplate the smoke of hate forming a cloud
above decomposing zinc at ramaphosa
and ashes that travelled in a lorry on a sand road to vuca
to a reed hut of tin roof and earth floor

to contemplate machetes and iron bars pounding on flesh
shouts of 'the dog is dead' before petrol and the match is lit
screams of a burning man on his knees praying for help

is to stare into the forehead of a beast that bellows death
to harvest the sweltering wounds of freedom

winding roads and railway lines and dense forests
still lead eduardo and armando and ernesto to these lights
that blinded their grandfathers four moons ago

on the banks of nsami river

(for makhosani james magaisa)

on the banks of nsami river
sitting naked covered in white
nursing pains of their bleeding manhood
singing of home and longing for their mothers
children of the veld cursing at the winds
under these skies where no bird passes
hunting for rabbits and termites
to accompany pap spread on the leaves
they want to be men when the bushes burn
and they walk away singing *hogo*
the horn of the missionaries did not reach their ears
but they heard you makhosani
on the labyrinths of tides singing

of khazamula shrivelling
into bones in the master's backroom
of termites that sliced the heart of man and left a hole
the echoing cry of the african child
burdens of hunger ravaging the black skin

on the banks of the river
sitting naked on the rocks facing the sun
nursing pains of their bleeding manhood
singing of home and longings for their mothers
children of the veld cursing at the winds
their minds wander in whirlwinds
the deserts slumber, quiet and lonely
the skies know no borders and kings
and birds fly freely with the winds
but under these skies no bird passes
under reed huts reciting *machamacha*
and the goats sulk fingers of one who misses a line
they want to be men when these reeds burn
they did not hear the cry of the owl behind the smoke
but they heard you makhosani
of the labyrinths of tides singing

singing of africa from the edge of a cliff
singing of her children dying of kwashiorkor
the womb of kings swelling with blisters of rot
the milk of *vutsonga* spilling to console dry soil
black skin of thirsts under deadly mountain shadows

on the banks of nsami river
sitting naked in the cold winds of dawn
nursing pains of their bleeding manhood
singing of home and longing for their mothers
children of the veld cursing at the winds
they want to be men when these wounds finally heal
the foreskin of boyhood lost in blind-folded screams
cut against stone by *mayine's* sharp blade
the ritual of burnt leaves sprinkled on their manhood
against the echo of chant

hi vana va nkwanyani
hi yimbisa swivanani

we are children of the bird
we circumcise the little ones

under these skies where no bird passes
they did not hear the winds cursing back
or the rude laughter behind their screams
but they heard you makhosani
on the tides of labyrinths singing

of the heart of the earth that is rotten
of nkrumah's cry and an africa collapsed to a mound
black skeletons crawling with spears sunk into their hearts
the angry gods of the land looking away
and how the young must not look into the red eyes of their elders
but play hide and seek into the night singing *xikoriyo*

on the banks of nsami river
i saw you walking naked on burning sands into the sun
where you sat watching the maddening dances of seasons pass
what lands banish honey and songbirds of slithering song
songbird of the winds scavenging for secrets of tides
father of *xikolokolo* and *mihloti*
ntukulu wa vadzivi na vachongo (grandson of the dzivi
and the chongo)

what lands banish healers from throwing bones that talk in their
rolling

son of gija the possessed one
makhosani, old man
do you hear still the children of the veld singing
tselenga tsenga tsengoo

swi ta hela (it shall end)

sitting naked covered in white
nursing pains of their bleeding manhood
singing of home and longing for their mothers
they sing for you too
sculptor of words wounding and healing
on cold mornings like this
on the banks of nsami river

egrets

by Toast Coetzer

we are haunted by our faces
marked by those of our forefathers
embedded in the deeper layers of our skin
eroded by time, the unhurried burn of the sun
around which we cling to the ride

our bones themselves
are stood upon the curves of those
who put us here to try to explain
all the pain, the simple fact of:
we are murderers

this is the land, that is the sea
on the backs of cattle
egrets ride

Plastic bags are sheep

by Alice Inngs

There where plastic bags in the veld are sheep
and humming telephone wires become the delayed jet stream roar
of Mango Flight 2975 to P.E. or Durban or Joburg
above sisal fields planted to keep the soil from shifting under our
feet and goat feet and sheep feet and all the small paws of dust-
coloured animals that leave tracks in forgotten riverbeds empty-dry
until snowfall, seedfall, rainfall,
there along the lick of highway
painted with dead crows are swifts twisting in the wind with paper
cups and chip packets
caught on electric crosses topping koppies
that light drivers' faces the same way cellphones do in the dark
face by face
night by night
like bokkies in the headlights
Here now are
Letters missing from road signs
Corrugated iron roofs

Election posters

Bottle Store

Merino pharmacy

Petrol Station

Bottle Store

Petrol Station

Pharmacy

Bottle Store

Lourens long haul truck caravans

and caravans with Formica cupboards, rattling cups, and doily curtains, collecting dust from all nine provinces and the spills and imprints of three generations crossing the Vaal to the coast for school holidays

You see the long needle waver

the odometer tick over

the engine overheat

the petrol sign come on

you are a heat wave between distances

you are a passenger

you are alone

you pick up memories hitchhiking from past to future

and ask them to wear a seatbelt

across the kaktus vlaktes

where the veld is vaal with sun-whitened thorns like old hands

lifting picks, reins, or Bibles

old hands dug deep into the warm soil that rolls with

anthills the shape of mountains

mountains the shape of straw hats from Lesotho

and then mountains that look like the pinched clay between

toes in a footprint on the muddied edge of the last waterhole ten-thousand years ago

And you remember when you were young and on your back in a farm dam that is now dry

the noise of cattle muted as the brown water beat in on your ears

and you looked up at the sky and the clouds like white foam and

made it the sea so you were looking down from high, high up,

higher than the top of the cypress tree where the faded tennis ball of four summers ago sits like an old sun

here you float like a poplar leaf

a goose feather

braaismoke

pulled apart to everything
and pulled back to you
when you heard your mother calling
out of the blue forever
like a blue crane in a wide field
And now we are here where
High accident zones become
Low rainfall zones become
Flood plains below
Aeroplanes the size of birds
Birds the size of a finger joint
And suddenly
Beaufort West, which is not beautiful but you are
and you also smoke menthol cigarettes
as you drive a Toyota Tazz into town
grown up and coming home for the first time or the last time
Thinking how, years ago, someone you once loved reached
over in a familiar way as if to touch your arm but turned up the
aircon instead
and then put their hand back on the steering wheel in a way that
said "this is the end" and you swore up and down, *stuesgod*, your
heart broke like a wingmirror hit by a motorbike
But as of 3:53 on the digiclock, leathered like a backseat, worn
like an auto lock, you can laugh at how that was all so
long ago,
so so long ago?
Now the red light turns green
and time is like a wave pulled back into the sea
as you watch, like you did from a child's car seat 10, 20, 30, 40,
maybe 50 years ago
a little moon
brittle as a fingernail caught on a grey sweater
drop to the horizon floor
Where sheep are plastic bags or plastic bags are sheep
just out of town
just into town
just out of town

Wegrapping

deur Len Els

Daar's 'n Man
uit Betlehem
wat weet

Wat
gekruis
is met
famous
last words:

Ek kom
terug
om jou
te raap

En sy
verkiesings
plakaat
lees hard
en duidelik:

Let it be.

COLESBERG AND CLARENS DEUR MARCELLE VAN GREUNE

A Port Elizabeth boy in Cologne

by Robert Szabo

In the Belgisches Viertel we buy Kölsch during Spargelzeit
and the young men are bearded and toned from freeletics
which retains its English name but is pursued in the most Teutonic
manner.

The young women drink Caipirinhas, drape a cardigan over
shoulders
against the chill which is noticeable even now in June.
We are geopolitically hemmed in, the West is fractured,
the East an implacable threat.
Enlightenment values under siege from dark and comic absurdity
And real violence.

In this throng, I hear Serbian, Polish, Russian, Turkish, French,
Italian, English, Dutch.
A cosmopolitan liberal elite worthy of the worst Reddit scorn.
United around Spargel in June.
I, buoyed by Elton Jantjies and the resurgent Springboks,
am something of an outlier.
They do not follow rugby.
My accented German and my only partially investigated British
colonial mannerisms
are perhaps an amusement,
But not for very long.
It is an identity I preserve stealthily, like a prize marble in a six year
old's stash.

China Miéville warns escapees from a small town:
“don't look back, don't be each other's anchors, no nostalgia.”
And sometimes I hear other South Africans
And I do not mention where I am from.

AL KROK

Apofenia

deur Klierkop

"the tendency to perceive a connection or meaningful pattern between unrelated or random things (such as objects or ideas)"

ek kon nog altyd
interpreteer / analiseer
visuele informasie integreer
versamel / groepeer
verifeer
dit alles kognitief liaseer
ek kon nog altyd
klassifiseer / redeneer
komplekse patrone uit dissekteer
kritiseer
en dit wat nie pas nie amputeer
so hoe is dit dan dat
ek jou so heelte-
mal verkeerd sou lees?

TINTIN DROOM DEUR OCTAVIA ROODT

Mede-gays wat díg

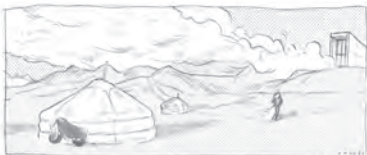
deur Francois Lion-Cachet

Mede-gays wat díg
Mede-gays in die betaalry by Woolies
Mede-gays op kampus by die studentesentrum
Mede-gays met kort broekies wat hul sleutels verloor
Mede-gays by random ontmoetings
Mede-gays wat nie met jou praat nie
Mede-gays as exes op Instagram
Mede-gays as pornsterre
Mede-gays eenkeer ontmoet
Mede-gays as redakteurs van koerante
Mede-gays as vriende wat weer met jou praat
Mede-gays wat dalk...
Mede-gay as jou boyfriend
Gay jy

Nové Butovice Stasie

deur Octavia Roodt

waar toeris vloekwoord is
Tjeggïë
drank op straat
in klip katakombes
in die trem
in die trein
daar het jou stem oombliklik verdwyn
hier hoor ek nie
woorde soos wat jy sou nie
'n mooie mond wat versigtig om klinkers vorm
nes die warm spits pienk
wat deur slete in knoopshemde gretig deursteek
jy sê dit
om en om
die leun is klam
en voel goed daar.
ja, ja!

OCTAVIA ROODT

Die 90's

deur Danie Marais

"Fuck the 90s, stay inside and sleep 'em through" - Chris Knox:
"Liberal Backlash Angst"

Ons het na dié obskure song geluister
op 'n mix tape van Uta groovy
op pad na nuwejaar 1994 in Noord-Frankryk,
drie indie kids in Vera se wankel-retro-rooi Citroën CV8.
Ons het ironies genoeg gedink die song was bittersnaaks
en ek was Afrikaans en Vera en Uta Duits,
maar ironie was ons ware
moedertaal en as jy 22 is,
is enige modderveld jou tuisveld.

Bittersnaaks en *Bitterkomix* was dalk die 90's
se weergawe van bittersoet.

Tog ironies hoe ironie 'n hele generasie in die kop
kon skop 'n ganse generasie kon oortuig ironie is elkeen se eie
own personal Jesus die knoffel teen die vampier
van die verbruikerskultuur
wat by geboorte al op jou afsak.

"I am not a target market"
was een van die kantaantekeninge
in Douglas Coupland se *Generation X*.
Net jammer ons het die diagnose
van Coupland se kultusboek
as 'n handboek verstaan.

Ironies hoe ons anti-verbruikers verbruik
tot 'n fyn kuns vervolmaak het hoe baie nuttelose goed
ons in protes op vlooiemarkte gaan koop het.
Ironies hoe ons alles selfverlief sien kom het
in die spieël ons verkyk het
aan die naderende apokalipse soggens.

Ons het nie Wall Street beset nie,
maar vir Mr Burns in die *Simpsons* gelag,
gegrinnik elke keer wanneer Homer daai
radio-aktiewe groen stafie
op pad huis toe in ons eie bosse gooi.
Ons het gedink Europa was die post-ideologiese koninkryk
van die backpacker, gedink die wêreld is eintlik
daar om te sien.

Die 90's was beyond redemption, past caring en totally whatever
nes my vriende die Lonely Planet en ek
altyd op pad
na Thailand of Viëtnam off the beaten track
with everybody else.
Bill Clinton was die 90's se idee van 'n Demokrat
en Blair al wat oorgebly het van links en Labour.
Madiba Magic en die Golf Oorlog het mekaar afgewissel op CNN.
Ons was beïndruk met ons illusieloosheid – “Fake Plastic Trees”
oral gesien na Radiohead geluister
of 'n dooie gebed uiteindelik
verhoor is.
O, ons het gestink na Teen Spirit en wanhoop –
we hated ourselves and we wanted to die,
maar ons was trots daarop,
want ons het ten minste deur ons almal
se leë lewens gesien.

Wanneer ek “ons” sê bedoel ek seker eintlik “ek”.
En nee, dié keer bedoel ek niks ironies nie.

Die 90's was net so pateties soos die post-modernisme –
melancholiese agtergrondmusiek vir die saai segetog
van kapitaal en verbruik.

Die 90's was my jeug en dit was regtig nie so belangrik
soos dit gevoel het nie hierdie voorspel
tot 'n privaat antiklimaks en 'n groter
globale gemors.

Die 90's was my eerste mislukte huwelik en Ecstasy vir baie ander.

Dit was Noord-Duitsland en die groot eie klein depressie.

Die 90's was 'n rave en 'n pool game 'n alewige dronk
Duitse nagbus huis toe waar niks ooit regtig
gebeur het nie.

Die 90's was die tienjaarbabelas
van die somer van liefde
en die winter van punk.

Die 90's was onafwendbaar en verniet en tog
so toevallig en onsimbolies deurspek
met soene en skoonheid en seks.

Die 90's was die era waarin Springsteen gesukkel het
net gesoek het
na "somebody to talk to
and a little of that human touch,
just a little of that human touch", terwyl *Trainspotting*
die bull's eye was met Iggy Pop kaalbolyf op die beat
van "Lust for Life" af in die pad
met Ewan McGregor na die kakste toilet in Skotland
en *Star Wars* se groot, leë prequels kort daarna.

Die 90's was die middelklas van dekades –
diep in voeling met sy eie magteloosheid.

Die 90's was 'n loser, baby, maar 'n yuppie-griep 'n Epstein-Barr
wat in baie lou bloed bly murmel en knoei.

'n Mens behoort eintlik nie 'n ode oor die 90's te skryf nie,
maar die 90's weet dit
en die 90's gee nie om nie.
Die 90's het van geheue
'n soort retro-vergifnis gemaak
en die hede in 'n fancy dress verander.
Die 90's het swak smaak, Ed Wood, deugniete en B movies
die eerste keer na waarde geskat.
Die 90's het verstaan hoe reg Gil-Scott Heron in "B movie" was –
want Amerika was toe al 'n B-movie
met 'n B-movie-akteur vir 'n president
van die "vrye wêreld" hoe reg was Heron nie in die refrein
wat seker 20 keer herhaal word nie?:
"This ain't really your life,
Ain't really your life,
Ain't really ain't nothing but a movie."
Ja, die 90's het goed geweet dis nie
die hoofkarakter
of die ware verhaal nie.
Die 90's was 'n chill-out zone vir alle tentpredikers en idealiste.
In die 90's kon 'n sofapokkel meerderwaardig

voor die TV ontspan.

Die 90's gaan waarskynlik nie meer lank met ons wees nie.
In die 90's het gewone ouens waarlik besef
hoe gewoon hulle is met skok,
angs en verligting verstaan
die bleddie president was self al die tyd 'n gewone ou gewees.

Die 90's kon daarom nooit groot ambisie bely nie.

Die 90's het ingesien die verskil tussen mislukking en triomf
is 'n kwessie van definisie en perspektief.

In die 90's het die *Big Lebowski* die laaste sê gehad,
want die Dude het Nietzsche vir al ons slackers vertaal:
"That's just your opinion, man!"
was die doodsteek vir enige oproep tot oorlog.

Die 90's waarvan ek hier praat,
het vir die massas kreperendes op aarde
so min bestaan soos Nirvana, vyfsterhotelle en cocaine.

My 90's was 'n voorreg en 'n outo-immuunsiekte van die gemoed.

My 90's was so hittete 'n Facebook Memory.

Die 90's het besef die internet gaan alles verander, maar
die internet was dalk al waaroor die 90's nie sinies genoeg was
nie,
maar hel, nie eens die 90's kon raai hoe die web
die hele wêreld sou insluk
om 'n kleiner, goedkoper weergawe daarvan uit te skyt
op al wat 'n hipnotiese klein skerm is nie.

Maar buite my deur is dit ongenaakbaar
nou 20 jaar later
vandag
en Suid-Afrika oral
waar daar News24 is terwyl ISIS
op SkyNews skiet op alles
klou ek nog aan 'n langafstandoproep
vanaf Duitsland na my ma en sy sê dit nooit

maar ek hoor dit altyd helder tussen al die reëls:

“Daantjie, kom huis toe. Jou mislukte rebellie

is vergewe. Dit maak nie meer saak nie.

Hier doen almal nou ook wat hulle wil,

want in die 90's weet almal alles

selfs die 90's

is reeds amper verby.”

En jy's reg wil ek sê, Ma,

en tog staar ek steeds 'n soutpilaar na die stad wat nooit lekker

vlam wil vat nie na die grys

Duitse reën oor Bremen se arbitrêre dakke buite

die dubbelglasvensters van Lahnstraße 4

met die telefoon nog warm en sweterig teen my oor

moet ek sê, Ma,

vir my was die 90's nooit regtig verby nie

en ek nooit weer heeltemal tuis nie.

Die 90's was my crash pad en die eerste noodlanding

van al my illusies

– die tyd toe alles perfek verkeerd was my lyding

nog ernstig en gewigtig.

In my 90's het deure stadig oopgeswaai

soos in 'n Franse kunsflik het mense 5 minute lank

opgesteek aan 'n stylvol verlore sigaret.

My 90's is wragtig 'n kind wat net 'n ma kan liefhê,

maar ek mis my 90's soos 'n vlugteling uit Sirië

die polisiestaat van sy storm en drang en die hitte

van die woestyn.

Die 90's was wragtig meer as 'n denk- of 'n voetfout.

Die 90's was die leë retoriek van 'n generasie wat retoriek

soos Oos-Blok-propaganda en reklame verpes het.

Die 90's beteken eintlik niks of alles, Ma,

nes ek en jy

en al die res.

Maar in die 90's het ek geglo die 90's is waar nou

weet ek daar moes beter maniere gewees het

om my tyd te mors nou

is dit tyd om op te saal, Ma,

want ek is nou Pa

en daar is niks ironies of bittersnaaks

aan die selfmoordbomme en Siriese drenkelinge van die hede nie.

Dié keer kan ons
en ek bedoel regtig "ons"
almal regtig alles selfs
die vreemde onskuld
in die naïewe sinisme van die 90's
verloor.

Nou het ek 'n dogter wat wil weet wie
die goeies en die slegtes is nou
weet ek daar's 'n wêreld
iewers buite my deur
en as ek daardie deur kan vind,
gaan ek die 90's finaal verlaat,
ek sweer, Ma,
soos 'n silwerkoeël sekuur
op die koue hart
van hierdie B-movie-vampier af.

Net bitter tog ironies dat ek die 90's steeds
duidelik in hierdie slotstrofe kan hoor, Ma.

Maar dis goddank nie ironies op so 'n bittersnaakse 90's-manier
nie.

Dis ironies op 'n manier wat my op 45 bloedig
soos die nag van my eerste geboorte na jou
laat skree iewers lank voor jou beroerte na jou
vannag – Ma!

Is jy nog daar?

Is ons ek al weer nog hier?

DOGTER EN BEER DEUR FRANCOIS VAN ROOYEN

Zombie Breek

deur Clive E Smith

Is jou hart in jou bors of in breinz
Is jou taal op jou tong of in jou hart
As jy breek, breek die vleis
As jy knak is dit been
As zombie breek, val hy grond toe
As zombie traan, huil hy?

As Kafka kaf, kak hy
Hoe is jou hart in jou breinz
Hartstog vat die pad, of is dit 'n oorlog?
Zombie dra nie wapens nie
Zombie se arms hang slap

Soos ek hy, hy hy my
Ek is zombie maar zombie nie ekke nie
My hart bloei van wegbreek sonder bloed
My oë traan bloed en traan met hart in oog
Eks jonk en oud en sag en soet
alleen en zombie

Ek maak my klaar vir slaap tot dood
Zombie struikel en breek en breek
Eks alleen apart en zombie rus en
breek weer.

New Day

by Grimm C. Wren

Let the bad thing haunt you and hurt you for one night.
Cry and scream if you have to,
Let it consume you for a little while.
Feel bad for yourself if you have to,
But when the Sun rises and the promise of a new day is fulfilled,
Tell the bad thing to fuck right off.

PRENTJIES LUAN SERFONTEIN

It's a no from me

by Donn -Louise Grobler

No, it's not that time of the month
And no, I'm not just being "hormonal".
No, my skirt is not too short
And no, I don't care if you think it is.
No, my shirt isn't too revealing
And no, my breasts don't make me a slut.
No, I won't breastfeed in the bathroom
And no, I'm not trying to grab attention.
No, I don't want your "free" drink,
And no, that doesn't mean I owe you.

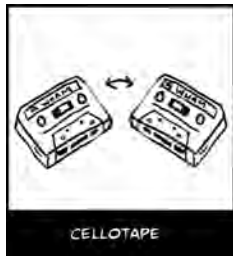
I owe you nothing.
Don't ask me to smile
Because it'll make me "so much prettier"
And it "doesn't hurt to be nice".

It does.

Because every time I'm friendly
You take it as an invitation.
Every time I get upset
You blame it on my period.
But also, you are disgusted by it
By me, by my blood, by my femininity.

I see it when you call me "girl".
I haven't been a girl for years.

And to show you
I'll wear my monthly plasma with pride –
As war paint across my cheeks.
I'll board my menstrual cycle,
Bare my breasts and let you see my nakedness.
Not for your sake, but for mine.
Because I am womxn.
... and it's a no from me.

wat oorbly van ouer vroue

Engela Duvenage

ouer vroue veral
 sukkel dikwels daarmee
 om hul voordeure oop te maak
 sonder skoene aan
 so asof hul waardigheid
 klakketieklakklak
 belê is in die lyntjie kamma-leer
 wat na jare presies meegee
 tussen voet en vloer
 ouer vroue veral
 los eerder hul gordyne ongeroerd
 as om sonder skoene aan
 sommerso invalgaste te ontvang
 daarom dat speursersante
 lank voor die lykskouing se eerste snit
 reeds in triplikaat verslag kan doen
 whether it was friend or foe
 wat by die voorhek was

deur net uit te kyk
 vir 'n paar skuinsgetrapte hofskeene
 wat steeds om die voorportaal se hoek
 op aantrek wag

Ma

deur Kanya Viljoen

Sny my tong af
 want ek kan myself nie meer hoor nie
 skrop dit skoon
 was af donker strome
 en vuil voete
 wat die brug van my spier besmet het.

Ma, sny my tong af
 en voer dit vir die verhongertes,

die swakkes, die wat nie meer kan
of wil nie.
gaan lê dit neer waar ek myself misgis het
waar woorde krom en kortaf oorgekom het.
Dra dit na jou hemelse vader
vir wie ek elke keer op my tong moes byt.

Ma, as Ma nie my tong afgesny kry nie
stop dit by my keel af
laat spoeg, en kwyl, en mangels
'n mengelmoes van
moesies
en maermerrie
en murg word.
Laat ek verstik, Ma.
Laat ek uiteindelik stil word.
Laat, moeder, tong
marginaliseer
verkleineer
opbring

Ma, sny my tong af en dans met dit bo Ma se kop
waai dit rond
as vuus en vredevlag
gaan verower land en mens.
Laat my tong grond proe
grond waarop huppelkinders hoepels om hul heupe swaai.

Ma, sny my tong af
en lê dit op jou borste neer
daar waar dit hoort
daar waar dit niks anders ken
as suig en slaap nie
daar waar dit kwaad nie wakker maak nie
daar waar heuning en harde klip een word
daar waar ek en jy bloot geskei is deur 'n enkele laag vel en vleis
daar waar my tong jou intiem ken.

Visitation

by Lazola Pambo

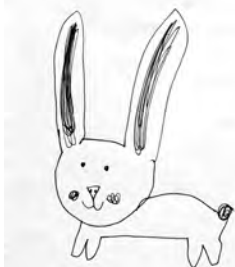
Oubaas Willemse is dying
a slow quiet death
in Baragwanath hospital

Jy bustaan haasie.

this is my third
and now final visit

doctors and nurses
have ordered me
to abandon my stay
I step one last time
into the cold room

The silence in here
chills me to the bone
my best friend
straight Afrikaner
but fluent in Xhosa
we speak vernac
like ou beste palle

HASIE DEUR LUJA MARX (7)

Oubaas Willemse is strong
he never sheds tears
but today it's a milestone

"Wat's fout?" I ask
he clears his throat
stabbing me gently
with green jet eyes
and then firmly says:
"Funeka ku khiwe,
ezinye iBaragwanath,
phayana ezi lalini."

*Oubaas – old gentleman *Ou beste palle – old best friends

*Baragwanath – a well-known hospital in Jo'burg *Wat's fout – what's

wrong *Funeka ku khiwe – building is needed *Ezinye – others

*Phayana ezi lalini – there in the rural areas

Two poems

by Vusumuzi Mpofu

My family's musical

I have only been told one side of this story...
About how he used to come home drunk when the tavern's
jukebox had stopped playing
But,
Father was a creative
he would then make his own music at home
using mother's body as an instrument
Beating her bleeding hide
like a drummer possessed by melodies screeching from her vocal
chords
cries
calling neighbours as audiences to a musical staged behind
closed curtains and locked doors
This production ended with him singing hymns of apologies
using mother's love for music
To convince her to stay

She grew tired of dancing to sorrowful symphonies.
She departed with lyrics of scars on her body
with a boy on her back.
At times I feel like I am her deepest scar ;
a constant reminder of her mellow past
just like father, I have also fallen in-love with music
the only difference between us is in the genres we jam to
I love punch-lines and bars
He used to punch lines on her body whenever he came home late
from bars

My childhood is like a torn apart songbook
lacking tunes celebrating happy times
I am decomposing these sad rhythms
relearning the music made by my parents before the chaos began
I am going back to a time when the only beating she knew
came from her youthful heart
as his hands were still learning her body instrument like a drummer
making melodies

I want to relearn the high pitched laughters composed as I
attempted my first steps
stumbling like father. drunk father, trying to dance to the tavern's
jukebox

before he came back home
and, my family's musical begun

Foreign searching for rain

Zimbabwe was burning
We were burning along with it.
These charcoaled skins we are mocked for are not by accident;
we come from burning homes.
Where the sky is smeared with the ashes of burnt clouds.
The sky smells like fire.
My people are thirsty.
Migrating to the southern side of the border, searching for rain
becoming foreign back home
Back home , we spoke of South Africa as the blessed land where
gigantic clouds gathered and anyone could quench thirst from the
plentiful pouring rain

2006

I turn my back from home headed South
Carrying my heart like a bag filled with fairytale-like and childhood
dreams of the life ahead;
I am going to be staying with my Grandmother.
On the way here 9 year old me imagined that Granny lived in a
mansion "castle-like", with a huge swimming pool , a BIG T.V., a
maid and lots food and toys...
When I arrived at Diepsloot, Johannesburg. I found Grandmother's
castle built with rusting zincs, half burnt poles and plastic sails; a
fortress housing kingdoms of cockroaches and rats
I am confused
My Grandmother is a maid
I am confused
Is this the land that my people dream of?
I am confused
But,
There is plenty of water here

Enough to drink and farm
I am no longer thirsty and slowly forgetting how it feels to be
hungry

I like it here

2007

2008

The cloud of xenophobia hangs on this land

For the first time in my life

I learn , I am different

My skins attracts dislike and mockery

It feels dirty

I bath twice per day now

Hoping to scrub off this blackness

My tongue feels dirty

I polish it with clicks that taste like lightning strikes whenever I
speak

“Iqaqa laz'qikaqika ngonoghuku kuqhaqhaqha!!!

iqaqa lazqikaqika ngonoghuh!!

iqaqa lazq!!!

I dont like it here anymore!

2009

I leave Johannesburg travelling further south to Cape Town

The weather is fairer here

My mother's presence calms the storm in me

She is home in motion

This place is starting to feel like home

2010

2011

2012

My Grandmother dies in this land

She came here searching for rain

Collected raindrops as a maid in the city

Quenching thirsts of everyone else left back at home

She watered her 5 children and a grandson until the day she sunk
into the soil

Leaving a darker cloud above us

2013

2014

My mother gives birth to a daughter in this land masked with my
late grandmother's face

She is a lesson

When clouds are the darkest it is bound to rain

2015

I have lived in South Africa for more years than I have lived in Zimbabwe

This foreign land feels like home

Home feels like the foreign land

This foreign land feels like home

Home feels like the foreign land

This.Foreign. Like. Land. Home. Feels. I am confused.

I am 18 years and told it is time to wash off the dust of boyhood and become a man

I travel North, headed to Zimbabwe after 9 years of searching

When I arrived, my family welcomed me as if I was the rain they had been thirsting for

My Mother's Grandmother slaughtered a goat in my name and we got drunk on traditional beer in celebration

The prodigal son had returned

2016

I turn my back from home

I am returning back home

Confused. I tell myself I have two homes now

In this home;

The sky still smells like fire

My people are still burning

There is no hope for rain

In my other home

I dont feel at home, sometimes I do. I am confused.

I was moulded from soil

My thirst for water led me to search for rain under pouring clouds

I searched until the soil was cleansed from me

Nuusberig as lykdig (by die dood van Suna Venter)

deur Clinton V du Plessis

Op bladsy een sit jy:

oorbelle groot en oop

soos jou deernis en jou omgee ...

vir die ontheemde kinders van oorloë.

Tóé was jy nog lewend,

maar nou dood
jou storie se einde,
hierdie land het jou hart
geknak, gebreek.
Jy't gesien wat nie gesien moes word,
verwoord wat verswyg moes word
hierdie land is gewelddadig,
behalwe op radio en TV,
só het hy gesê, en só wou hy dit hê.

Soos:

Mandy Rossouw,
Bantu Stephen Biko,
Nat Nakasa,
Ingrid Jonker
sterwe jy té jonk, té vroeg
in hierdie land wat die lewe haat
en die leuen oneindig lief het.
Verder, dieper die koerant in,
verby die faksie-politiek,
die sepies,
die kerklike seksklagtes,
die crossword, kripties, profeties:
22.across: violent encounter (5)
28.down: bird of prey (5)
en Hagar
sit die digter:
op bladsy nege,
sy praat oor mans;
mans en mag en die dood,
mans en geld en mag,
onsigbare mans,
mans en vroue en suits
en weerloosheid.
En op bladsy een sit jy:
stukkend soos Sirië,
en weerloos teen mag,
só bly spook jou gesig by my.

*Die Burger, Vrydag 30 Junie 2017
(Voorheen gepubliseer op Litnet)*

Two Poems

by Francine Simon

Anina

1 I enjoyed the feeling
of rubbing my body against
anything I could
the thick lip of the bathtub
with no one in the house
cupboard doors
corner of beds sometimes
my hands

I wanted to rub myself against
something moving
so I brought one boy
home from school
It wasn't the first time
All the boys knew

That woman came home
from work early and
I was on top of him
he pushed me off
covered himself ran out
saying, *Sorry, Auntie! Sorry!*
I couldn't help but laugh

She caught me dragged me
to the stove screaming
and switching both plates on
Her length of beautiful hair
swung close enough for me
to pull if my hands weren't
on the plates my palms sizzled

Later she told me
I was disgusting
I was a filthy girl
No wonder you killed your mother

LEES OOK KLYNTJI.COM

Then she came to me with
the butter for my hands

2 I heard parts of what she said to my father,
*I don't know what's wrong with that girl...
you must punish her for this...
she must calm down now...
you must take her out from school...
she's a filthy, ungrateful child...
she must get a job in a factory...
what will the neighbours say?*
I only heard my father say,
*When she was small,
I always found her with her hand down there*

Siff

1 Before I left home again, my mother asked me
Do you want anything from the jewelry bag?
and I said
Ya, you know your gold cross earrings?
She took out the suitcase and began looking in every box.
I said
Mom, I want to wear Granpa's wedding band while I'm there.
She didn't look at me, opening velvet lids and changing the
subject.
When you go there, you must remember to watch your weight.
So I repeated
Mom, I really want to wear Granpa's wedding band.
It's the only ring that fits me.
She and I had a fight that day.

2 I always wore her earrings.
I wore them when I washed my hair the first time
in my new flat. I wore them the day I got mugged
by three men at 2 p.m. I wore them taking tequila
shots on Wednesdays, every Wednesday. I wore them
while being called siff as we waiting for the campus
shuttle with my body crushed between a low brick wall
and you. I wore them on dates that were not dates
which was not unfortunate.

I wore them as her second narrative.
I wore them like that because she wouldn't approve
just like she wouldn't trust the way my curls slipped
through the skin on the inside of your fingers.

'n brief aan my kinders, 2017

deur Annie Klopper

ek weet ons is dose
ons het
soos julle ook
gewonder wat de fok
fout was met óns
ouers
in daai dae wat onder wit
kopdoeke bedek was
soos gekaggelde huise
toegewaaas maar
wat begin ratel het
soos blikborde
in die toegerypte agterplaas
ek weet ons is fucked-up
ek ry werk toe verby
mense wat langs die N2 in kak krap
op die grond waar my ouers
hulle laat verplaas het en ek weet
daar is klipfokken hard opgefok
ek ry soos 'n witblink poes
in my witblink kar
met my witblink grade
verby 'n godverlate aarde
waar Shoprite-sakke blom
aan dooie bome voor leë skole
en kinders in Robert Sobukwe
voor aankomende verkeer
in die pad gaan lê
en chicken speel
net om iets te kan voel
en ek kyk na hulle deur my spierwit oë
en skryf dit hier op hierdie spierfokkenwit papier

MUISNESTE OCTAVIA ROODT

gots
ek haat

wat?
myself?

my ouers?

en hulle ouers en

die fokken Cecil John Rhodes-ouers?

en die poes wat tans op die troon sit en toelaat
dat kinders nie na hom toe kom nie
maar gaan lê in die middel van die straat
elfuur op 'n Dinsdag jissis
wanneer hulle eintlik by die skool moet wees
sodat hulle ook eendag in blink karre kan ry
ek haat hoe dinge is
ek weet hoor my asseblief ek weet ons is nie net fucked-up nie
ons is besig om verder op te fok
maar ek het geen idee wat om te doen nie
en die plastieksakke aan die bome raak by die dag meer
in spitsverkeer fantaseer ek dat straat vir straat begin vee
maar ek is bang om uit my kar te klim
ek is bang die sakke sluk my in

Poëzie

deur Alfred Schaffer

Je ligt dwars op bed, je hebt je kleren niet meer aan.
De geluiden van de stad, 's ochtends en 's avonds.

Natuurlijk, poëzie is meer dan woorden op papier
maar alle symboliek ten spijt: het houdt een keer op.

Hoe moet ik je wekken wanneer je niet slaapt?
Binnen de grenzen van je eigen onbegrijpelijkheid
en buiten de veelheid aan omstandigheden?

Ik wil niet over je schrijven, om verschillende redenen.

Vannacht kon ik niet goed zien
of je nog leefde, inmiddels is het dag.

ONS TREK GESIG DEUR FRANCOIS VAN ROOYEN

We Who Are Not Dead Yet

by Aryan Kaganof

/

I was in the shower reading Hegel
The water was scorching and the pages
became too hot to turn but, hey, that's OK
Hegel's not much of a page turner anyway.
Then I realized in a flash merely having a
shower to Be in was already privileged
despite anything Hegel had to say and
the abjection of all those bodies cla
m
ouring for running
water was literally built
into the structure of my hot
shower. Master Slave was in
herited through the pores of our
skin. I turned up the temperature
until that very un-melaninated
skin I was roasting in could
accurately be described
as post-Hegelian.

//

They caught one of the students using a batch of my poems
as a human shield. This student was so deluded by her
colonial education she actually thought that poetry
had the power to prevent rubber bullets from
penetrating her skin, that non-rhyming
poetry was a kind of muti that would
make her impregnable. The cops,
none of whom had ever finished
high school, whispered to her
while they were bending
over and cocking their
guns, they whispered
softly, "Don't go
changing, to
try and please me..."
the lyrics to an old Billy Joel
song but sung in the style of Barry
White and then they proved to the student

that poetry versus rubber bullets
is a poor way to measure
the state of the
nation

///

Once there was a time, you can still dimly remember it, when you and your comrades used to laugh at all the shitheads around you, blind and unseeing as they were because of having their heads stuffed firmly up the assholes of their leaders. Then, slowly, gradually, in increments of infinitesimal miniscularity, your own vision started to cloud over until, how long ago was it? Recently, fairly recently, or perhaps a lot longer, time is very hard to tell when you're in a colon; you noticed that all you could notice now were the occasional movements of your leader's bowels, as the brown faecal matter of his leavings flowed over your nose in between the tiny little breaths you dared to take.

It was interesting now because the ostensible difference between you and your leader was not only that you were a shithead and he wasn't; but, more significantly, he told his own lies where as you repeated his lies verbatim. Perhaps some distant memory of who you used to be inspired you to make the herculean effort of getting both shoulders into your leader's rectum and yes, you did it, you actually moved your entire body into the anal canal and crawled, wormlike to a distant place where you could hear the hubbub and when you got there, boy were you surprised; a million other shitheads like yourself all in the process of turning to worms. You were not alone at least, and now, in the comfort of your leader's bowels you could all enjoy his constant feasting with only the occasional distur

BRACE BY INGRID LEZAR

bance of some fallen from grace shithead
being blown noisily out of your leader's
mighty asshole along with other dis
gusting faecal matter. Does it
never occur to you that it's
only a matter of time be
fore it's your turn to
be farted out?

IV

They turned the torture zone into a tourist site
the torturers all got jobs showing busloads
of foreign schoolkids where the tor
tures used to take place.

My waitress served
me a cheeseburger
with no sauce
She told me
that her
father
had
had his
fingernails
forcibly removed
in this very room

SUBWAY ROMANCE BY INGRID LEZAR

back in the day - that's
how she got the job, it was
her inheritance, she was a bene
ficiary of the new state's benevolence
And this party political broadcast was paid
for in denominations of twenty and fifty Fingernail notes
by the party concerned

V

We live in a country
where a white man's property
is worth more than a black man's life
We are collectively responsible for this atrocity
We have, collectively, the power to tear
the walls of this Prison down

We who are not dead yet.

Untitled

by Ariane Nevin

We sit in a misshapen circle, our muted voices ricocheting off the tin ceiling, echoing, the way sound does in big empty rooms. It's so cold that our every breath is misty, despite the small squares of sunlight that checker the floor and the metal trestle table, host to polystyrene cups, bags of coffee creamer, Hulett's sugar, a cheerful jar of Ricoffy, and Joko tea bags. The hot water urn has joined us in the circle – the chairs were arranged next to the only working power point – spluttering and hissing away on its own chair. Occasionally one of us drifts to the table to make a weak cup of tea, too polite to wait for it to steep properly before returning to the circle; and outside, on the roof, someone is hammering. The noise drowns out our voices, and the coughing urn, and even the shouting from the street outside. Men, some in jeans and smart sneakers, others in khaki overalls and worn tekkies, lean forward, elbows on restless knees, alert or anxious; or they slouch in their seats, legs outstretched, ankles crossed and arms folded, wary or bored. Are they here to grab a hand, find a foothold, make a comeback? What do they want? I don't know, and it doesn't seem that they know either, not yet. What they do know is the exact taxi fare (too much) to the distant and grimy Kafka-reminiscent office in Krugersdorp, unsympathetic and power-tripping officials, strict curfews, futile job searches, suspicious neighbours – suspicious everyone – deceased parents, missed funerals, children grown up, landscapes changed, how loud traffic can be when it's suddenly up close and not just a distant hum from a highway. We weave from English to Zulu to Tswana and back, and then back again the other way, voices throbbing with frustration, the occasional sharp bark of laughter or a sympathetic chuckle. The bored and wary unfold their arms, lean forward in interest or sympathy, hooded eyes softening, heads nodding vigorously. Some even stand and wave their hands. Others smile or grimace faintly in recognition as they hear their own stories on another's lips, and offer consolation, sometimes advice. Afterwards we close with a prayer, offered to whoever may be listening, stack our chairs in towers in a corner, and drift outside to thaw in the feeble winter sunshine. Some of us congregate around a tree stump, I settle into a precarious seated position on top of it, and we bounce a rollie in a circle, exhaling a different kind of mist now. I meet the eyes of the man standing to

my right. He's lanky, and stands tall and square-shouldered, his ankles bare; his smile is warm, reaching all the way to his eyes. He's the man who called this meeting, collected us, provided the tea, coffee and sugar. I inhale, cough, pass him the cigarette, exhale, "How are you, T?" He takes the cigarette and passes it on. "I'm alright." His voice is low and soft. "We had to move again, and I can't find any work." He shrugs wryly, as if to say, "Activism doesn't pay very well." He looks at his phone to check the time. It's 12:45 pm. The sun is high in the sky. "I need to get home before my curfew. Can you give me a lift?" The other men look up sharply, anxiously. They need to get moving too. We say our last goodbyes and I look back to see them all scatter as we move away, leaving the flotsam and jetsam of hope and disappointment, and the stinging smell of cigarette smoke, where before there was just a lonely tree stump. The drive to Orange Farm is a long one; we arrive at T's house at two minutes past two o'clock. A short, squat woman in khaki uniform is frowning and fidgeting on her phone at his front door. T springs from the car, shouting a thank you over his shoulder as he hurries toward his parole officer. She glances up, her green epaulettes positively bristling with self-important irritation, her foot tapping. At least she looks warm, I think, as she turns and I catch a glimpse of 'Community Corrections' emblazoned across her back.

Drie gedigte

deur Gerard Rudolf

Vroegherfs van 'n oubal

die vroegherfs van hierdie nasomer
lê oor die suburbs van joburg
soos goud wat niemand wil hê nie

en ek wonder:
is hierdie die eerste van my laaste
nasomers, vroegherfs?

later, na 'n stort – water soos genade
wat ek nie kan bekostig nie -
staan ek voor die spieël

en die Ou Digter fluister in my oor:
"kyk. jou dae word ryp in geil neushare
en balhare wat vergrys..."

en dis wáár: selfs honde ignoreer my,
pis op my stadige skuduwee wanneer ek té lank
op een plek staan of sit in die soel son.

en dáár, weer die trekkerige song van die ice cream van –
skyn my hele lewe lank twee blokke weg vandat ek 'n opgewonde
laaitie was. maar nou klink sy deuntjie soos doods klokke.

ja, na 'n halwe eeu se dae is dit moeilik
om te weet waar die dae heen is,
en die seisoene was almal windhonde wat hase jaag.

en ek is lankal al 'oom' vir die millenials in hulle tekkies
en ironiese t-shirts, en dis nou nog net die vroumense met daddy
issues
in hulle bagasie wat onderlangs vir my kyk op lughawens en by
begrafnisse.

ja. ja. my lewe word ryp in joburg se strate
en hierdie herfs is goud wat niemand meer wil hê nie.
en hóé kan dit te laat wees so vroeg in my lewe?

Wiegelied vir Joburg

Die M1 dreun daai kant toe.
Die sleep van 'n grasbesem anderkant die muur.
Voegoggend drup soos goue stroop deur die sleutelgat
Kat lek dit op.

Teen sonop, o dooie digters van joburg
Sien ek julle talm, treurig en spookbleek
In die koue neon van heelnag Quick Stops
Waar julle verniet probeer om kleingeldwoorde
Te koop met die koper in julle sake
Om hiedie onsentimente stad mee te vervloek
Hierdie stad wat julle vergeet, vergewe en begrawe het.

Stad van mure
Vladislavic se stad
Stad van dooies
Stad van lewendes
Stad van die pistool Teen die kop
Jou drie katedrale
Ponte
Brixton
Hillbrow
Krap krap ou deuntjies uit jou gramofoon lug
Arme Kippie Moeketsi se vergete lamente
Bank Robber's Rock
The Clarinet Kwela
Diagonal Street Blues
Dis daar, luister, dis daar
Luister
Luister
Luister
Dit breek jou hart my bra.

Kraai land op 'n elektriese heining
Stamel effe vooroor, kom weer regop
'n dronk dominee...
Diep in my huis
Sleep Mahlatini & The Mahotella Queens
die lui winterson stadig oor my vloer
En ek soek en soek
Maar ek sien geen poësie in hierdie slagkatstrate nie
Al wat ek vind is Armed Response.

Plakate by die verkeersigte:
Life is a journey, but hard to walk.
Kids to feed, cat arrested for stole neighbours milk.
Need bail munny.
Jobless.
Homeless.
Worthless.
Need to eat.
I don't do no rob, I don't do no murder.
Will work for food.
Look at yourself, and look at me.

I'm down in the mine dumps.
You, up in the air.
God bless, god bless, god blesssssssssssssss.

God, Wees barmhartig Jozi.
Jissis Jozi.
Jy smyt jou sterre uit met die Rommel.
Verkeerslig messiahs smee om almoese.
Met Afgekapte hande.
Swaar kruise.
Hol oë
Gevul Met die liefde van niemand.
Jissis Jozi.
Waar's jou hart?
Dis die laaste dae van swaartekrag.

En ek ruik jou, Jozi.
Vure in konkas op straathoeke in die middestad
Om rowwe hande warm te maak.
Die brand van karbande sluip in van Braamies se kant af,
Berea,
Gaan lê oor alles soos ou herinneringe
Van donkerder tye op groen grasperke,
Op Luukse matte,
Oor Duur meubels,
In die sagte suburbs vol wit gesanik.
Daar waar die slaafjazz van grassnyers en blaarblasers
Niks versteur behalwe die lui gape en langsame swembad
gekekkel nie.

Ja, ek ruik vir jou Jozi .
Onder die vars verderf van herfs.
Onder die klik-klik van elektriese heinings.
In die Heilige katedraal malls van Rosebank en Sandton City.
Waar die oues van dae aan duur wegneemetes
en vergange dae verstik en herkou
Die dag na Vryheidsdag.

Maar ek ruik rose in jou slaggate, Jozi.
Ek ruik die ryke stof wat van jou mynhope af dwarrel.

Ek vee broodkruummels van die kombuisкас af.
En ek dink:
Vryheid is 'n winkelbrood onder die arm
'n dak van soorte oor die kop
'n stuiwer in die armbeurs.
Amen
En fok jou.
Jozi.
Fok. Jou.

LOUD BY LEON VAN ROOYEN

F-bom psalm, opus 1.

GELIEFDE BROEDERS EN SUSTERS...

Fok dié plek.
Fok die donker.
Fok die bloed.
Fok die fokkers
Wat geen benul het
Van lewe neem nie.
Fok hulle hondsiele.
Fok hulle snellervingers.
Fok hulle grou planne.
Ja, fok hulle vir ewig en ewig. Aaaaaaamen.

Fok dié stad.
Fok sy dooie hart.
Fok die bloed op die vloer
In die Zebra Bar in Maboneng
Wat fokweet weereens
vir fokniks verfokkenmors is nie.

Fok dié stad.
Fok die wolke.
Fok die mynhope.
Fok die seisoene.
Fok die jakarandas.
Fok die strate.
Fok die sypaadjies.
Fok die pandjieswinkels
Vol gesteelde leed.
Fok die bars.
Fok die diewe.
Fok die tiewe.
Fok die hadedas en
Die kwêvoëls wat stil was
Toe hulle moes raas.

Fok dié plek.
Fok sy geskiedenis
Van moord en vat en
Doodfokkenbang en doodfokkengoed.
Fok dié plek op en af
Van Brixton Moord en Roof
Tot Joburg fokken Central.
Fok sy vuil voete.
Fok sy skoon gewete.
Fok sy tandlose kerke
Wat vroom droom op elke hoek.
Ja, fok die plek van agter af.
Fok dié plek.
Fok sy torings.
Fok sy hondsdol siel.
Fok sy moordbendes.
Fok sy hijackers.
Fok sy doodstaxis.

Fok sy Boerboelwarboel en
Fok die son wat soos messe steek.

Fok die Stad wat
Vat en vat.
Fok die fok van 'n fok omgee
vir Fokkol en fokweet.

Fok sy oorvol begrafplase.
Fok sy grond wat niks
trane of bloed meer kan vat nie.
Fok sy malls waar
Fokniks winskopies meer
Fokken troos kan bring nie.
Fok sy gebreekte verkeersligte.
Fok sy slaggate waar
Die stemme van die vermoordes antwoord gee.
Fok sy koeëlgate.
Fok die poësie van die plek.
Fok die goud in sy are.
Fok sy kuns.
Fok dit als.
En fok dit nou.

Ja.

Bring die lig.
Bring die donderstorm.
Bring die vloed.
Bring die nagwa.
Bring die brandende swaard.
Bring die ambulanse.
Bring die narkose.
Bring die dag.
Bring die drank.
Bring die aardbewing.
Bring die vuurpeletonne.
Bring die vleis
En fokken braai.
Want fokweet. Fokweet. Fokweet. Fok.

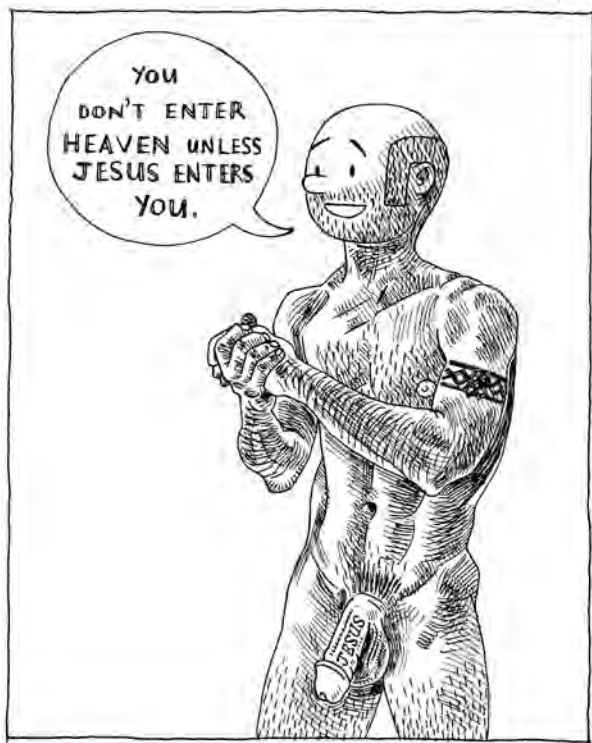
Twee gedigte

deur Kabous Verwoed

#haatliefde (onthuts-merk)

Ek gaan jou nie haat nie Suid-Afrika.
Nie vir die derms wat uit jou buik hang nie,
die korrupsie half verteer
en duidelik fokken sigbaar.
Nie vir Johann Botha,
of Matlhomola Mosweu nie.
Ook nie vir Gito Baloyi, Eudy Simelane,
of Pieter Pieterse nie.
Nie vir nog 'n baba in nog 'n long drop
of nog 'n boer en nog 'n halsstarrige bloedkol
op nog 'n sitkamermat nie.
Ek gaan jou nie haat nie Suid-Afrika.
Nie vir Nkandla, Sharpeville of Marikana nie.
Ook nie vir die vreemde kyk in jou oë
toe jy van Andries Tatane verneem het nie.
Ek gaan jou nie haat nie Suid-Afrika.
Al los jy verkoolde-klein-dogtertjie lykies
in leë erwe waar niemand
mos ooit iets sien gebeur het nie.
Al spoeg jy op drome en vernietig jy vleis.
En al sterf daar elke dag hoeveel onskuldige vroue
aan die hand van hul geliefdes.
Ek gaan jou nie haat nie Suid-Afrika.
Al droom ek nie meer van jou nie
en kan ek nie meer onthou
wanneer laas ons saam gelag het nie.
Ek gaan jou nie haat nie Suid-Afrika.
Want ek kan nie.
Miskien omdat ek een keer
by die Uniegeboue gesien het
hoe jy saam kon dans en dreunsing.
Of omdat selfs die wit duiwe wat daai dag,
soos in 'n kak gedig verby jou vlag gevlieg het,
vir 'n rukkies vir my mooi was.
Of miskien omdat ek van hier is.
Soos my pa voor my,

sy pa voor hom
en syne voor hom
en so kan ek aangaan vir 'n ruk.
Ek gaan jou nie haat nie Suid-Afrika,
want ek kan jou nie haat nie Suid-Afrika,
maar op die oomblik,
hou ek nie baie van jou nie.

JESUS ENTERS YOU BY ANTON KANNEMEYER

Koebai Johnny (vir Johann Botha)

Ou Johnny dis nou maar halfpad deur die oggend,
maar eensklaps is dit weer donker hier in Afrika.
En dis geen sonsverduistering,
of 'n meteoriet wat tussen ons aarde
en die son in beweeg het nie Johnny.
Dis nie die Britse winter
wat al hoe meer suid kom global warming nie.
Dis nie die politiek nie Johnny,
al kan ek dit nie vir seker sê nie.
Waar het ek en jy ons tog ooit
aan die binnewerke van die geldkoppe
en hulle duisende sikofantiese dansies gesteur ou Johnny?
Dis 'n nuwe reuse gat in ons bestaan,
ook twee in jou lyf Johnny,
waardeur al ons lig uitgestroom het.
Dis 'n bitter oggend my vriend.
Hier in Westdene
kon ek nie eens die klapgeluid hoor
toe jy koebai geskreeu het nie.
Ek was nie daar nie Johnny.
Al was ek genooi.
En al was ek daar, weet ek nie of daar iets is
wat ek sou kon doen het nie Johnny.
As jy van alle mense nie ongeskonde anderkant kon uitstap nie,
watter kans sou ek dan gehad het?
Een boer een bullet is die kreet al jare
maar toe score 'n aardse engel een
en skielik maak nog minder dinge sin.
Vanaand sal Jozi ongestoord haar liggies vonkel.
Karre sal raas.
mense sal gebore word, liefde maak
en ander sal, omring deur dieselfde sagtheid en liefde
hul laaste asems uitblaas Johnny.
Maar dit was nie jou way nie.
Die Zebra Inn was onverwags jou laaste outing
en ek lig vandag 'n glas rum op jou ou Johnny.
Die stad van Johannesburg,
die Republiek van Suid-Afrika
en die hele bliksemse aarde,
het nou een ontsagwekkende brul minder.
Die leeu van Kensington het ons vooruitgegaan.

Uittreksel uit 'Hierdie huis' (Umuzi, 2017)

deur Kleinboer

En dit was aand en dit was oggend, weer tyd om te gaan werk. Vanoggend se lug met wolke is genadig op 'n babelas, die lig is sag op die oë. Die enigste pynpille in die huis het hulle vervaldatum oorskry. Ek het 'n dubbeldosis gevat, dit skop nou floutjies in. Ek klim in my kar, beweeg, beweeg, beweeg asof ek van my kop wil wegry. Maar in Jan Smutslaan, naby Hyde Park Corner, kom die verkeer tot stilstand. Elke dan en wan kruie die tou 'n duim vorentoe. Bob Marley se *I wanna to clear my wheels once and for all* is 'n versugting in my kop. Ek wens 'n reuse-arm met 'n hand wat nie kak vat nie kan by die dak van my kar uitkom en die verpestelike voertuie wat my versper optel en tot op die sypaadjies weerskante slinger om die pad óóp te maak. (Ek wens die bestuurders darem nie die dood toe nie, en ook dat almal siekefondse het sodat hulle beserings in goeie hospitale behandel kan word.)

Eindelik ontknoop die verkeer en ek vorder tot anderkant Hyde Park Corner. Skielik druk 'n padvark sy kar voor my in. Ek klim op my toeter en skree (al kan hy my nie hoor nie): "Ek tjorts op jou voorruit!" 'n Entjie verder steek ek die vark en 'n matrasafleweringslorrie met WE DELIVER DREAMS op die kant gevef én 'n bus juigend verby. Ek blits met 'n hoongeluid en 'n zap sign deur 'n oranje verkeerslig naby die *Farmer's Weekly*-kantoor.

BREKEND: Klein ongeluk ná propvol dag by werk

deur Le Roux Schoeman

Hy't dwarsdeur geslaap gisteraand, soos 'n baba wat nou groot word. Hy't vanoggend gou 'n obskure dagstukkjie gelees en die eerste van 68 Whatsapp-boodskappe vir die dag gecheck en een gestuur. 'n Emotikon. Twee situps gedoen en toe half duiselig en bietjie naar van die blokkiesvloer af opgestaan en onder die storkop gaan staan en homself 'n woendende masturbasie-sessie ontsê ter wille van die waterperk en striemende droogte iewers op plase en bo damme baie baie ver weg van sy eie uiters urbane bestaan.

Trek aan, stap werk toe. Op kantoor het hy opgelet iemand het weer die drommetjie onder sy lessenaar verwyder en dat sy inbox 87 nuwe inwoners het. Hy het sy Dropbox-, Soundcloud en LinkedIn-wagwoorde vergeet. En twee daarvan laat reset. Hy het aan die dringendste e-posse begin krap soos Job met potskerwe aan sy sere gekrap het. In die teater van sy slimfoon het boodskappe onbedaarlik heen en weer gevlieg. 'n Vriend het vir hom 'n videogreep via Instagram gestuur van twee skilpaaie wat paar. Die mannetjie het gegrom in diefoon se mikrofoon en die vroultjie het lydsaam en in stilte voor haar gestaar. Iemand het dit gelike. Vir maklik drie minute het hy gesit en wonder hoe 'n skilpadpenis lyk en dit byna-byna ge-Google maar toe moes hy gaan pis. Op na die 14de vloer hiervoor. Lekker trappe-klim en kardio so op die weeksdag.

Hy het 52 e-posse oopgemaak en op 14 reply voor middagete. Hy't weer gaan pis op die 14de vloer en toe 'n uur later, net vir avontuur, weer gaan pis, maar die keer op die 18 de vloer. Dis van al die rooibostee wat hy so tap want hy mag nie meer koffie drink nie want hy mag nie meer wyn drink nie want hy mag nie meer appelwyn drink nie of mout of hardehout of daai klein vliegtuigbotteltjies of hoesstroop of kegs of punch nie... Trouens hy drink niks – hy gaan sy mond toewerk met varkderm en net trappe klim en pis. En Whatsapps kyk en email en voor hom staan soos 'n skilpad wat met 'n onsigbare penis bygekom en boonop verfilm word.

Hy het deur 'n hardeskyf geblaai en op foto's afgekom wat hom eers laat lag en toe laat huil het. Hy is onstabiel op daai manier, maar hy het gelukkig 'n beroep en 'n lewe en 'n kring gekies wat dit normaliseer en akkommodeer asook nuwe meganismes

aangeleer wat meer volhoubaar verdoof. Hy is veilig. Hy sal dit maak.

Die foto's was als above board - net sonsondergange en bosloeries van baie naby en laag afgeneem sodat hulle enorm lyk, soos T-Rex'e. 'n Swerm T-Rex'e langs 'n tennisbaan met spreiligte wat bedags brand, te midde van beurtkrag.

Sjoe maar die dag vlieg. Hy skiet af na die kantien. Daar het hy soos gewoonlik die Xhosa-vrou by die til in Zulu gegroet en in die hysbak het hy die Onse Vader gebid tot by die deeltjie waar hy altyd deurmekaar raak en toe aan iets anders begin dink en ge-jaywalk oppad huis toe en gewonder waar daai Thule-rugsak is wat iemand een jaar vir hom gegee het.

Hy het gedink, hoofsaaklik aan homself, selde aan sy medemens, hier en daar aan grappe wat hy as kind gehoor het of aanhalings uit liedjies, bad seeds en strange birds uit die Bybel en dalk elke dag aan een ervaring wat hy gehad het toe hy sewe was in Durban-Noord. Hy het soms gedink aan 'n uil wat hy in 'n skuifdeur sien vasvlieg het en aan 'n flits wat hy in 'n puttoilet in Mosambiek laat val het wat 'n see van wit maaiers daar doeronder in middelaarde blootgelê het en waarin hy 'n gesig gesien het. Maar dis omtrent dit, hoor. O en hy was nou lekker honger van die flink stap en moes ook weer pis. Op die hoek van Kortmark- en Loopstraat het 'n Mr Delivery-motorfiets se voorwiel hom bo die kuit en onder die knie getref en hy het netjies onder fiets, bestuurder en aflewerbak ingevou en op die toneel gesterf. Hou www.al-krok.com/nuus dop vir meer inligting, hierdie is net 'n voorlopige, vinnige storie om te sê wat gebeur het. Ons sal later uitkom by detail en reaksie en ontleding en kommentaar.

Twee gedigte

deur Tom Dreyer

In my droom ry jy oor 'n rooi robot

In my droom ry jy oor 'n rooi robot.
 Jy lag en lig 'n Dunhill na jou lippe.
 Jy lag terwyl die son uit elke straat
 in hoë, wit branders oor ons breek.
 Maar hierdie Dinsdag is anders.
 Hierdie Dinsdag is jou woorde rook
 wat langsaam draal in die lou kajuit.
 "Dalk," sê jy - die son 'n onsamehangende geflits
 in elke woonstelruit - "is daar geen eendag vir ons nie.
 Of dalk is ons eendag reeds verby." Ek kyk weg;
 ek dink aan Kabbaliste wat glo dat ná die see
 volledig weggekook het en 'n ontsettende vrede
 oor die aarde val, 'n gloed van nuwe letters
 uit die Torah sal verrys – om elke verbod
 in 'n opdrag te omskep, en ou strofes te laat klop
 met die eise van 'n omgedolde hede.
 Ek sien die see in woonstelvensters kook.
 Vanuit dié glas en vanuit die bekrapte blaaië
 van my lyf verrys 'n roekeloser semiotiek.
 Ek lag al sal geen brander ooit weer oor ons breek nie.

Die eerste nag

Die laaste nag, nog voor die maan
verstrengel raak in klam, swart palmtakke,
knak hy die patryspoort oop om buitentoe
te plons, bespied deur 'n skarreling van krappe
en 'n vis wat lui voor sy voete beweeg.
Met elke tree rimpel water voor sy enkels uit
en ruis oor die kromme van die baai.
Strandwaarts waad hy, belaaï
met die tweespalt van die verstekeling.
Hy is die kalmte wat op die wit sand kring.
Hy is die onrus wat saamkraak in die wind
en in elke gehug van hierdie nedersetting
van windverwaaide pale. Hy is die haai en die haai-
eier, en die robtande wat by die waterlyn gryns.
Gou is hy op die sand; gou mik hy suid
weg van verf, katrol en terpentyn
weg van die eentonige gedreun
van oorbekende dinge.
In hierdie guller duisternis
trap hy ongedifferensieërde spore.
Hy volg die strand se kontoere, tot geen meer lig
vanuit die noorde gloei nie, en die ure volkome
aan die branders behoort. Eers by 'n sloep
waar spoelhout en bamboes liggaamlik roer,
torring hy die gespes van sy rugsak los.
Hy behou vuurklip, tou en mes. Die res
gooi hy op 'n hoop, wat hy dan ook met sy baadjie
bedruip. Terwyl planete oor die hemelruim neig
en die suiderkruis al skewer hel,
buk hy oor die uitskot van 'n eerste lewe.
'n Vonk speel teen rafels, en elke opdrifsel dra
'n kroon van vlamme. Hy voel nuut-gemunt
– toe alles tot as verskroei is – en oplaas gereed
om strand vir bos te verruil. Hy loop tussen steil
swart palms die lieflike nag tegemoet.
Die dood is klein soos 'n klippie in sy skoën.
Die lewe is verruklik soos 'n eerste soën.

Two poems

by Shirley Marais

kareedouw

the langkloof unwinds
past kilometres of fruit farms
blossoming in regimental splendour
and the kareedouw off-sales
where people
the colour of dry leaves
quench the old memories
that keep arranging the fine bones
of their bushman faces

@TOASTCARDS

along the breede at witsand

I will stay here
on this beach of oat grass and plovers
till the smell of salt and renosterbos
turns me into the soft grain
of an old sneezewood pole
leaning away from the wind
parallel with love in domestic surroundings
my row of perfectly round eyes looking both ways

I will hang my longing
for the warmth of your hollows
and your long brown back
on the drifting lines of gulls and petrels
along this wide wild-eyed river
so that my love stays pure
and redolent with fynbos
and my arms never grow tired

WASGOED DEUR FRANCOIS VAN ROOYEN

Uittreksel uit 'Huilboek' (Human & Rousseau, 2016)

deur Ryk Hattingh

Daar is plekke waar mense lank gelede was. Plekke waar ander ryke sedertdien heers. Soos die uitgestrekte ewige panne waar die horison soos veelvuldige illusies in hersenskimme verdwyn en waar die onaardse warm winde soos asem deur die versteende luggype in die miershope jaag. Alles haal asem. Ou plekke besaai met klippylpunte van mense toe wild volop en die liefde nog jonk was. Daar is sulke plekke. Plekke waar die hart 'n eensame jagter is, met gespanne boog en 'n reptielskerp oog, soekend na die vlugvoetige bokkie wat sy maag van begeerte laat gor. Net om haar teenwoordigheid aan te voel, haar spoor te sien, maak hom opstaan, laat sy ingewande tuimel, sy skrotum tintel. Ou plekke waar 'n mens jou prooi kan ruik, teen die bloedwarm wind in jou neusvleuels oopsper en die brongstige reuk van haar dye in jou brein soos sterre laat ooste verskiet. Ou plekke, waar die son soos 'n doodskoot in die ooste opkom. Daar is sulke plekke. Waar mense lank gelede was.

Die Skrywer

deur Willem Mulder

soos doek dors vir verf
dors die skone lyntjie blad
gryp selfsugtig na die pen
na die arm van tyd
na die een wat kan staan en gil op straat
soos mal man met homself kan loop en praat

is die skrywer nie een?

'n mal man in sy eie reg
een wat teen doofheid protesteer
een wat blindheid nie verstaan?

subjektief vergeet dat hy self ook net dom
met pen in hand die dors van leë spasies
probeer les

in die hoop dat hy vir ewig
die dors van ander sal kan les

arrogant sy stomme ink
teen leë blad probeer
reflekteer

'n malle wat met ouderdom
nog steeds teen die dood protesteer
al is sy boek met volle blaaie
in boekrak net stofgaarder
net vergete, net stom

Twee gedigte

deur Koos Kombuis

dag een

vandag is so 'n dag
ryp aan genade
glinsterend soos die uil-oë
van eiers
in my brekfispierinkie.
ek eet 'n toast,
ek *drink* 'n toast
op hierdie
gruwelike geil lewe
wat eensklaps goeie goeters
oor my gooï
van bo.

dankie, heer,
dankie, meneer
ek bedank u al hoe meer
vir die soveelste keer
vir hierdie goeie weer
hierdie groot gebeur
hierdie aamborstige amptelike
allamintige
vryheidsviering

wat hier voltrek
vandag op hierdie plek

in hierdie ek
net omdat ek gister waag sê het: "wees my genadig
en ek hou voortaan my bek"
want ver was dit van my
om langer u gat te lek
en onmoontlike gewaagde geraserige
gebede soos onkruid
op u akker te laat groei.

nooit weer soek ek met jou kak nie, heer.
van vandag af sal die seëninge
(indien enige)
vanself gebeur
so there -

nie vir my nie,
nee, nooit meer
maar sommer net
vir alles almal
en bowe alles
elke fokken keer
net tot u eer
o heer.

huis vol kitare

eendag wil ek aftree
in 'n huis vol kitare
met 'n uitsig oor die see
waar die wind spoel
deur die snare

eendag wil ek koffie drink
op 'n veranda vol herfsblare
en deur ou digbundels blaai
terwyl ek ryp word
met die jare

AL KROK

eendag wil ek huistoe gaan
eendag
wil ek als verstaan
eendag
wil ek ontstaan
uit my graf van woorde
en leë gebare

eendag wil ek wegkom
van die groot jillende
skare

eendag wil ek aftree
in 'n huis vol kitare

Knars poëtika

deur Hanru Niemand

so moeg soos 'n ouman se rug
vir dié bloedlose gedig
die interteks
wat proe na niks, ten beste
die fyn suur nasmaak
van oorduur wyn

die mond trék van ironie
maar geen ironie verruk nie

alle literati en die internet weet
daar is nie iets soos mense nie
dat David Bowie lankal reeds
die wêreld verkoop het (voor hy
sy ashes vir stardust verruil het)
vir fotos van mense wat lyk
soos Marilyn

Moenie-rou-nie oor David Bowie
ook hý het nooit bestaan nie
behalwe in die snedige
gespot met rym en waarheid

almal en dié gedig
was altyd maar bloot
die afdrukke van 'n screenshot
daar is niks agter die donder
net die leegheid van simbale
'n web vol ewe verkeerde
maniere om Mjöltnir te spel

alle literati en die internet weet
daar was nog nooit 'n moerbeï nie
net die droeë vlekke van sap op vingers
wat skadu's van vlinders maak
teen Derrida se Facebook muur

niemand en nie dié gedig nie
ontsnap ooit van die web
die wêreldwye net
van die afdruk van die woord

wat net fotos van blink visse vang
wat self geen vog laat stu nie
wat wrang en skalks en speels en bitter
slim die lewe neerlê
op tablette, bloot, dood,
stil, net die naklank
die suur knars
van 'n ouman se rug

woordfees

deur Elodi Troskie

my lyf het nie vanaand geweet waar
om antjie se woorde te bêre nie
so toe ek met hoendervleis by die
boektent uitstap, sê ek vir myself
dis net die aircon wat te hoog gedraai was

A country tale

by Bill Dodd

I would like to sing a small song
in praise, or at least mild approval,
of tentativeness.

Why bother? I'm not quite sure.
But I can say where the idea came from.

Top of the steps of our terrace
is shaded by a walnut tree.
In which recently a cicada (just one)
has chosen to rattle its tymbals.

Now I rather resent the noise.
It drowns out bird-song,
rustling leaves, and the like.

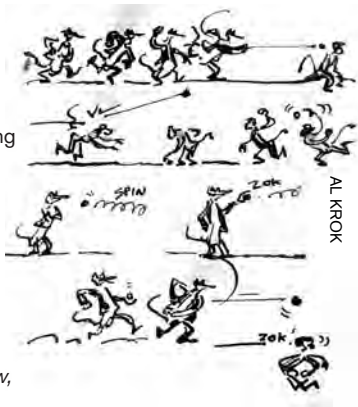
I point this out to him by hissing
and making spitting noises
and even ask him in language
to pack it in.

As if winding down,
the ratcheting gets slower,
finally there's a pause,
but then it starts up again.

So I say sharply: *come on now,*
this has got to stop.
And it does. I can hear him
backing off into the foliage,
muttering under his breath.

Lately this has been happening
about once a day. He has a go,
I express an opinion, he stops.

Next day he has another go.
Timidly at first, but building up

into the kind of noise
a weed-whacker would be proud of.

So we go through the rigmarole again.
And, you know, I'm really rather
grateful to him for having accepted
the idea of negotiation.

He tries. I try to dissuade him.
He backs down, I'm appeased.
He starts again after a suitable interval.

If he didn't happen to try again
I'd be quite disappointed.
Off hand, I can't think
of any other species with whom
this kind of give and take
is so straightforward.

It's as if we both can guess
just how far to push before backing off,
in case we lose, what shall I call it?
companionship is rather a big word,
contact too small.

Probably he's got some rough-edged
consonants of his own
that would put it in a nutshell.

It's all about tentativeness.

Yep: the two of us sticking out
our feelers, whipping them back in,
then trying again, scared and hopeful,
both at the same time. It's lovely.

Just like me and my wife after a quarrel.

For Adam Small (1936 – 2016)

by Kobus Moolman

Black mountain silence.
Broken land
without breath.

Three thin white trees.

A woman with a rock on her back
where her baby used to be.

*

Bare river panting.
Steep sky
without air.

Three thin yellow dogs.

A man with a rusted spade
where his hand used to be.

*

Old song undefeated.
Old words
without rest.

Three thin green chimes.

A child with a light in its mouth
where laws used to be.

GESPREK MET 'N SIGARET DEUR LAETTIA LAMPRECHT

Moembaai

deur Fourie Botha

“God knows, these people, the smell ...”

Op 'n staptog deur Moembaai se vullis
grypend na die toergids se krummels
oor Kipling soos drenkelinge na redgoed.
Sy naam raak 'n reukfles, traliewerk
oor hierdie fantasmagoriese kakspul,
23 miljoen lewens se geskopte kou.

Op 'n balkon van die Watson-hotel
('n potystergedrog stuksgewys
uit die Empaaier se smeltkroes
hierheen verskeep; nou gelaatstaan
om in the plof – Haar Majesteit se poes)
skryf Rudyard glo 'n gedig oor kraaie.

Daai vuilgattoeters lawaai hier koning;
steek hul snawels in elke korrel stilte
soos 'n strootjie deur 'n weggooi-Pepsi-
deksel, naaimasjiene in hierdie strate

waar honderdeduisende die hemel
deur die oog van 'n naald sou kon binnekom.

Ook in die Watson (aldus ons gids)
word 'n welaf Mister Tata op 'n keer
deur gin & tonic-tipes as koelie uitgejou.
Jare later, langs die stad se hawe, bou
hy sy Taj Palace-hotel, laat hy
die adel toustaan om oor te bly.

Maar Mark Twain, nie Kipling nie,
skryf oor kraaie. Só 'n voël, meen hy,
word nie oornag geskape nie.
My gids het spekgeskiet. Die “gedig”
ook maar net 'n bladsy uit sy reisboek.
And never the twain shall meet.

Die vy waarmee my voorloper
te koop loop oor meneer Tata en sy paleis
is klink my nóg 'n perdedrol.
(’n Feit onbekend aan die neusoptrekkers:
in Queen Victoria se Londen
mis 300 000 perde daaglik 1 000 ton.)

Voor Moembaai se Queen Vicks-treinstasie,
nou die Chhatrapati Shivaji
(aan dié nuwe naam steur
nog toeris nog kraai hom):
'n halfdooie man op die sypaadjie.

Namiddag hou hy bakhand aalmoese van rys
vir die kraaie nes duisende soos hy,
verrys oor die see 'n mondroomaan.
“Om sjanti sjanti sjanti,” prewel hy.
'n Reddingsboei, bindi, kooltjie vuur.
(Vir ons Instagram.)

*Fourie Botha se nuwe bundel, **Krap uit die see** (Protea Boekhuis,
2017) is nou beskikbaar.*

SOULFOOD – Poem on a Wednesday night on 8 Mile Road

by Christine Otten

*Greens grits and black eyed peas
Cornbread rice catfish meat*

Het was een woensdagavond
Op 8 Mile Road
Tornadoweer
Hitte als zijde
Bliksem regen
En een enkel woord
'You look good baby'
'You too.'
'Heb je honger?'
Ik knikte
'Stories come with food,' zei je
'En Irene's heeft de beste soulfood van heel Detroit.'

*Greens grits and black eyed peas
Cornbread rice catfish meat*

We reden verder
Een bliksemschicht
Glinsterend asfalt spatte uiteen
Als een rivier
Sijpelden sterren
Langs de ramen van de auto
'Waar is Proof ook alweer dood geschoten?' vroeg ik 'Die vriend van Eminem?'
Je wees naar links 'Daar, in de CCC club. Maar het is ook zijn eigen stomme schuld. Dat soort clubs zijn death traps baby, death traps, zeker voor wie succes heeft in deze stad.'

Deze stad
Van roestend ijzer
Soulmuziek
Noordenwinden
En
Dunne flarden nevel

Als de geesten van
Heksen van
Slaven
Zweven onzichtbaar over ijs
Koude winden over het water
Van de Detroit River
'Wat zoek je hier eigenlijk?' vroeg je
en voor het eerst hoorde ik
verwijt in je stem

Greens grits and black eyed peas
Cornbread rice catfish meat

De zoetzure geuren van groente vet en vis
Walmden door het smalle restaurant
Als ijle tonen van een Coltrane song
'Nou?'
De regen striemde joeg
Plastic zakken over de parkeerplaats
Weggaan zat er niet meer in
Mijn blonde kop vloekte in het vet beslagen raam
Weet je dan niet meer
Die dinsdagmorgen in september
Toen de wereld zogenaamd
Veranderde en
Torens van babylon verkruiden als zand
Kastelen als forten waarin wereldleiders
Hun heil te gelde maakten en
Angst slurpten als zoete thee en
Jij jouw kind redde en passant
Mij redde jouw hart groot genoeg voor
Deze vreemdeling

Weet je dat niet meer?

Greens grits and black eyed peas
Cornbread rice catfish meat

Het licht was inmiddels blauw
En de nacht omsingelde het restaurant
Als een panter

Zo zwart
Een lach zo vet zo echt zo vol smaak en geur en liefde
Smoorde het gesprek
In jus van lam en rund in
Walmen van cognac en
Irene's is het beste soulfood restaurant van heel Detroit
Zei je nog een keer
En nog een keer
En de verhalen plakten op onze tongen
Behalve dat ene over oom Marty die
Stierf toen jij ter wereld kwam
Net na de oorlog
Die andere oorlog
Omdat oom Marty van het slagveld
Met medailles en trots
Te trots te zwart voor dit land
Terug kwam
Hingen ze hem aan een kale tak
Een kale boom
In de nacht dat jij geboren werd

*Greens grits and black eyed peas
Cornbread rice catfish meat*

Alleen dit verhaal sijpelde
Onontkoombaar
Van jouw bord
Naar mij
De regen was opgehouden
Pijn nestelde zich in mijn
Hart
Klaptte open dicht open
Vermengde zich met de warme vochtige zinderende
Dampen uit Irene's keuken
Met jouw blik
Onvoorwaardelijk
'Zullen we gaan,' vroeg je

The White Ant on the Subway to Prinzenstrasse

by Karl Kemp

The African German Who Wears A Leather Jacket – Grolitzer Bahnhof to Kottbusser Tor

Because he is small he is not a threat and because he is black, but in Germany, this is doubly so, and he is by himself and so I watch him without fear or distress because there is a gang of Turks on the next carriage and they are many and unfamiliar and loud and wear the clothes of street gangs and so I am hoping that when they come to interrogate me that the black man will stand in solidarity. But he is not a man, he is a boy, and if he is African, which he may well not be, then likely he will not recognise that I am an African (my skin a contract with settlers) and so we are not friends, and he will not stand for me when the Turks come, as they surely will, and if he were later to find out what my origin is when my name is just memory and ink in the Sunday paper he might or might not weep or put down the paper and make his way to the toilet to take a shit and right there and then I am willing to push a euro into his hand and close my fist over his, if only to touch, to feel, the skin and this could be strange either because he is not African or because he is, in fact, 'African'. When the Turks come it will be as it has always been but not in Africa, in Europe (at times in Africa) and there will be violence, more of it than there is normally in Kreuzberg and Neukoln, a great deal, and I realise that my home is across an ocean full of small bodies and hungry great white sharks but some say it is right here in this train carriage speeding across Kreuzberg and so I stay, and wait for the Turks to come, which they do not. Again we stop, and the 'African' leaves the carriage and again I am somehow alone, alone in my home, my home which is not Africa or Europe or Earth but a train that stops only for people to leave it and again I am afforded the chance to leave and again I resolve to stay and reach my final destination and not wander into the submissive darkness and I breathe in, and out, and in, and out.

Jackalheart

by Liam Kruger

Jackalheart, he lopes along
the freshforsaken shores and bays,
At hands that fed and hands that carved
and hands that sank among the waves.

He disbelieves, does jackalheart,
In every span of bridge;
And in words he cannot taste
And in worlds behind the ridge,

So he keens at water's edge
And waits upon the moon;
Knows our strange-eyed jackalheart
That the knife forgets the wound.

The tide finds patient jackalheart
And distributes its wares
Calling out for carrion
By the redness in the air.

City lights avert their gaze
While, muzzle wet and tie askew,
The thing that plucked him from its breast
Does jackalheart in vain pursue.

The jetsam holds no friendly face,
No flashing eyes among the wrack;
Though jackalheart may dig, may yelp,
What ebbs will take no flow gives back.

By the shuttering of dark,
As the city's cut-rate vigil breaks,
Jackalheart shrugs off the salt,
Our filthy bloodmouth prince of rakes.

He thumbs a ride across the town,
Hangs his hat without regrets,
Turns round twice before he sleeps,

And jackalheart forgets;
For mourning is a short-term gig
And the paycheck's rarely mailed;
For all the world is buying woes
And jackalheart's in sales.

Talking to a man

by Gil Hockman

I met a man one day out on the street
Who said he he'd dreamed he'd been lost in a forest of trees
And then woken up cold on a hard stone floor
With holes in his hands and scars on his knees

With two thousand years of history in his head
But with no explanation for what has been done or been said
And a feeling as empty as an old abandoned building
On a winter shore

And as we stood there on that city street
With the cars rushing by but no one else to meet
Just the company of birds who kept their distance
Up on the barbed wire fence

He was pulling in air just like a baby being born
But the air here is heavy with the promises drawn
From the billboards above and poisoned rivers below
So the words came out like a bell's last toll

And he said:
There are so many mines and factories
But still so many people on their knees
And so many people without a job
And so many who work too hard

And then there are those who plunder the earth
With hearts as black as the shadow of a funeral hearse
And so many saviours that come to late
And so many that come but just make things worse

And I said:

Man if you are going to talk to me
You might as well come back and sit down at my place

He said:

Man if I could I would tell you about all the things
That I've wanted to do in my life

But if only I still knew

Just what they all were in the first place

He said:

Man if I could I would take you to where I was born

But I'm just so afraid I've been gone for so long

That'd we'd get there and in the end

I'd just feel out of place

And he said man do you know that there are children being born

Who will never understand their place in the world

But who'll still always long for some place to call home

And some sort of heaven to aspire to

And he said:

If there is something to believe in

It's certainly not anything you can see

And if man is the image god

Then man is nothing but the product of his own imagination

And if you go on from that then it must be true

That nothing that you will ever say or do

Will ever mean anything to anyone anymore

When everyone you know here is gone.

And I said:

What can I say other than

That you might as well come back and sit down at my place.

I said:

Man if you are going to talk to me

Then you might as well come back and sit down at my place

*These are the lyrics to a track from Gil's new album, **Becoming**.*

Download it here: shop.gilhockman.com

How To Tell

- How to tell summer is coming
- Isn't it when you take your pencils first thing in the morning?
- Isn't it when you made it to the sea?
- How many words should I translate today?
- Did anyone ever teach you how to make voice calls?
- Who's paying my bills in Heaven?
- And what with your white lady?
- When did you lose your mind?
- Couldn't you just draw?
- Am I the right person?
- Are you?
- Will I go to Amsterdam? Will you come to Madrid? Will we go to Donostia? Will I go to Torino? Will we go to Rome?
- Will you come to Barcelona? Shall we wait to Tokio?
- Why did they fuck up so much with sound design at Bowie's expo?
- Do you really expect me to remember your birthday again?
- Am I hungry?
- For how long are my friends laughing at me not doing drugs?
- Like for when-I-die-and-remains-written-on-my-tomb long?
- Why is this drawing taking me so long?
- Shall we sail the Med today?
- Are you missing me RIGHT-NOW?

want jy het my gelaat met die rekening
met gevlekte linne, die stilte hierbinne
sirenes buite
bewasemde ruite
my voete raak-raak die grond

Vry fokken vrou merk 2 (Met nederige apologie aan Antjie)

deur Donnay Torr

"And frankly, I don't like your tone." – Leonard Cohen

"Harassment ranged from unwanted contact, trolling, and cyberbullying to sexual harassment and threats of rape and death. Women under 30 were overrepresented in every category. One in seven – and one in four women aged under 30 – had received general threats of physical violence. Almost one in ten women under 30 had experienced revenge porn and/or "sextortion"." – The Guardian, Maart 2016, 'Online harassment of women at risk to become 'established norm', study finds.'

"Gryp haar aan die poes!"

"Sy lyk maar oes."

"Sy's 'n dom slet."

"Maar is sy goed in die bed?"

"Sy't haar pad oopgeslaap."

"Feminisme? Gaap."

"Haar rokkie was só kort,"

"Ek vang sommer gou 'n stort."

Sy't daarvoor gesoek; wie dra

immers die broek?

"Ag, meisie, relax jou tiete –

bloei jou koek?"

Ek staar na die skerm van my iPhone5 en ek skreeu ten hemele:
Ek is, ek is, god weet, 'n beleërde fokken vrou.

Water

deur Louis Duvenhage

Water smaak soos Doolhof, doer bo in die Bo-Vlei
soet-soet uit die koel ondergrondse meer
soos soet appelkosies uit ou Wellingtonse dae

Somtyds smaak dit soos Plasir du Merle, daar duskant
Franschhoek

effe frank vanweë al die hedendaagse heidenne
wat proppies en doppies daarop draai

En dan weer soos die Nuweveld, ver in Ceres se berge
soos varsgeplukte rooiwang-perskes
uit 'n godin se tuin

Partykeer onthou ek dat die volgende wêreldoorlog
gewoed sal word oor water
dan dink ek, nou, hier,
smaak dit darem vrylik fokken lekker

Kanker, fase vier ***(Vir my ma, Cathy, 1959 – 2017)***

deur Kayla Alexander

Die branders wat die rotse slaan soos duisende gebede op n
dowe oor,

Die onbekendheid wat doer oor die horison lê,
'n dieptheid soos wat ek net in my ma se oë kon vind

Die treur van die wind wat liggies oor die vuur baljaar, maar tog
Tog is daar die gevoel van lewe

Dis vreemd, maar tog so magies

Amper soos die kuslyn wat nooit verkort maar tog verleng
tot in ewigheid

Die vinnig draf oor warm sand

Dis waar die gevoel heers van God se hand.

En daar, my liewe ma, sal jy rus vind

Verby die geraas wat ons diep slaan in ons borskas

Wat ons derms uitmekaar skeur

En vir oulaas ons wil gebruik vir sy terreur

Ons swem oor die golwe

Ek en jy

Een gebed, op 'n slag.

Oor Vrees (Vir my twee broers)

deur Niel van Deventer

Soms onthou ek nog
hoe die lug op Vrydae kon ruik
bazaars en pannekoeke
tombola tafels en spookasem.

My ouer broer op sy BMX
ek op my driewiel
altyd agterna
altyd aan't ry.
(Altyd aan't soek?)

Ek sien hóm nou nie meer baie nie,
hy woon nou oor die see
in sy netjiese huis
(nou ook drie-dimensioneel te sien op Google-Earth)
waar hy gras sny op naweke
en die verlange probeer weg braai,
waar hy opstaan elke oggend voor ses
om net die beste vir sy kinders
(soos my pa in die oggende voor ses
om net die beste vir sy kinders).

Ek blameer hom nie,
ek verlang net altyd
hierdie tyd van die jaar so verskriklik.

Daar was ook 'n ander broer.
Die oudste.
Vlugtig voor ons.
lewens in Junie '79 het hy gekom en gegaan.

Dis altyd hartseer as 'n kind doodgaan.
Net soos 'n boom.
Indringer/uitheems?
Jammer pa,
ek ken nie meer die verskille nie.

Die wind het die wêreld se kinders en saad
oneweredig versprei en ek is nou ook nie
meer seker waar ek is of waar ek hoort nie.
Ek sal die bome uitlos,
al is dit net vir die groen,
want dit bly my gunsteling kleur.

Laat my toe om myself net vir so rukkies nog te anker
aan hierdie grond waar julle daai oudste
een geplant het (in Junie'79,
maar hy toe nooit opgekom het nie).

Laat my nog vir so rukkies soek in die lug
na reuke
voordat julle my verwyder, my uitkap
of verban en dwing om my af te sluit
en op te hou om vir lewe en dood
vas te klou aan wat ons eens was,
maar nooit weer sal wees nie.

Gugu's huis

deur Mira Feticu

Ik ben in het huis
Van Gugu geweest.
Gugu leeft in een township
Van Johannesburg
En heeft geen tanden.
In plaats van tanden
Heeft ze twee dochters,
Een van 19 en
Een van 9,
Haar man is nog niet
Gestolen door een andere vrouw,
Licht Gugu
Met haar tandeloze mond.
HAAR HUIS.
Haar huis bestaat
En bestaat niet.
Haar huis is van
Karton en tegels,

Kapotte tegels
 Op de kale grond: 1-2-3.
 Het huis bestaat
 En bestaat niet.
 Toen we naar binnen gingen
 Stond ze klaar
 Om vuur te maken
 Met papier.
HET HUIS.
 In het huis van tocht
 Hing een portret van Jezus
 En een van Mandela,
 Aan de muren
 Die niet bestonden.
HAAR HUIS.
 You have a good heart,
 Zei de chauffeur,
 Cry, my dear,
 Cry,
 Miss Romania.
 For me you are Miss Romania.
 You are like Oprah,
 Zij heeft ook de hele tijd gehuild,
 Like you,
 Mira.
 Mirror, mirror, on the wall,
 Wanneer zal Gugu
 Een huis hebben?
HAAR HUIS.
 De kist
 Zal haar eerste huis zijn,
 Dicht,
 Tegen tocht gebouwd,
 Van hout.
 De kist onder de grond
 Zal haar eerste huis zijn.
 Lach, Gugu,
 Ooit zal je je eerste huis krijgen,
JOUW HUIS,
 In de kist,
 Onder de grond,
 Gugu's huis. — 24 Juli, Soweto

© 2011 WILLEM VAN DER MEER

Slap tjips

deur Andries van Pretoria

Ek wil glo in feetjies en warrelwinde
In mitologiese karakters
Soos aartappelboere
En president met storkoppe
Dalk 'n bietjie beet saam met die maal
Mosterd is so *yesteryear*, effens kommin, baie banaal
Ek wil glo dat Hector Pieterse en Japie Greyling dik tjommies is
En Caster Semenya werklik 'n vrou is
Dat Johnny nog lewe
En gewapende roof 'n siek April-grap is
Ek wil glo dat daar 'n hemel is
Met *buttons* en *rushcops*
Sonder enige *Millennials*
Ek wil glo dat daar 'n god is
Maar helaas moet ek jaarliks
Belasting betaal.

The galjoen

by Robin Auld

Low tide Noetzie
snorkel and mask on
I'm cutting red bait.
The sea is resting, breathing gentle blue sighs
that swell in and out of this baby pool.

I rise and fall with the knife
in the warm summer throb
all the time in the world.

Not like when you've left it late
and you get your bait with the tide turning
and the sea pushing you rudely in the chest
as it wades back in to stake its claim.

Now, at lowest ebb, the world is at peace for the next hour.
The baby wildeperd come first

zebra snouting for bits of redbait
juicy salt berries
that they worry to pieces.
Then come three or four dassies..
blacktail.

Carrying a dark coin behind them on a silver muscle.
I have seen them in the nets in Portugal, where they call them
something else.

The word is now out and the feast is on.
The karanteen come, the yellow striping and the large shoal.
They seem like the bait fish they are, like zealots
whose strength lies in their numbers.

The klippies, the stone people who own the pool,
who will still be there when it is all over,
bide their time.
Risking darts up from the bottom
to snatch a falling morsel.

Suddenly there is a new energy in the pool.
A single fish, shouldering everyone out the way.

A galjoen, he has the broadest tail of all
for the stormy foam-lashed winter days
when he comes into his own.
Twice as fast as everyone else, he has done 3 laps around the
pool
and stolen from everyone
in 3 salty seconds.
Bumptious and pushy, a cock of the walk, he is not a fish that
suffers from doubt.

Now I have enough and turn to leave, seeing a movement in the
corner of my eye at the gully where the sea comes in.
Two ghost shapes, steenbras that I only notice now because of
their shadows on the sand, are gliding out of the pool as I leave
this world
and return to my own.

MUMBAI MOVEMENTS SAALEHA IDREES BAMJEE

Familiar

by Leila Ruth

Within the fish n' chips shop is a framed family photo
Surrounded by lemons, smelling of oil.
Celebrating nothing, in recognition of no-one:
A shrine to everyman, to the hundreds of passers-by.

Between smoke breaks and skimmers and skeefs:
"You're slipping, he's a skelm, you've changed".
Work-sisters would tell her as the salt and vinegar,
dripped through packets of gutted fish.

Die Lelikeman

deur Johan Jack Smith

Daar is 'n duisternis in hierdie dorp
Waar elke derde asbeshuis dieselfde lyk
Ek kinders met vuil tranastrepe deur
sitkamervensters kyk
En SOS'e met rooikoeldrank teen prefab precons spuit

Dalk bid hulle nog
Dalk bid iemand nog vir hulle
Want agter daai donker pupille
Bly die Lelikeman
Wat deure agter hom toetrek
As hy die vuil afgewas het onder sy naels
na dae se skofte werk

Dis hy wat sy pa en sy oupa en oupa Groot
blameer dat hy ook 'n rubbish is
Dat hy nie sy blasting ticket gekry het of
sy skofbaas eksamen geskryf het of
sommer net bigger gedream het nie
As hy nou club toe gaan moet hy iets doodnaai
of anders skop hy iets dood
Meeste van die tyd skop hy iets dood

Hy hou hulle dop deur vetvinger-gevatte highball glase
waar hulle warp soos die pad as hy die Katana duskant 240 druk
Dalk moet hy hard gemoer word vir 'n change
Dalk skrik hy bietjie wakker

Soos sy vrou moet wakker wees
vanaand as hy by die huis kom
Nadat hy die voëlbak omgeskop het
en die Krismisrose doodgepis het
en op die Foxterriër se stert getrap het
En sy kinders beter slaap
Want hy verstaan nie hulle getjank nie
hoekom hulle skool bank nie
hy slaan hulle mos nie oor hulle bene nie
dit wys mos nie die merke wat 'n vuis los nie

Sy pa het hom harder gebliksem
Maar sy ma en sy oudste boetie die hardste
Tot sy getjaila het op 'n dag toe hy weer sy promise gebreek het
Want promises smaak my is gemaak om gebreek te word

Sy broer het sy R1 in sy bek gedruk
En ons vir jou Suid-Afrika finaal uit sy brein geblaas
Maar almal het 'n sad storie jong
Almal het 'n sad song
But this one goes on and on and on

En sy kinders beter slaap
Want hulle het iets rooi teen die precon gemors

En vanaand
is hy die Lelikeman

Wenstreep

deur Jaco van der Merwe // foto Wicus de Wet

Ek gooi my plastiekies by die karvenster uit. Ek het 'n kar. Jy het 'n post-apocalyptic plastiekversamelendeskaatsplanktrollie. Saam is ons op die teer, teer land. Dis iets soos 'n wedren, maar niemand weet waar die wenstreep is nie. Gaan net so vinnig as wat jy kan, die hele tyd die hele tyd ek dink aan jou, jy weet ek doen, baby ek like jou soos jy is, my hart klop konflik as jy naby is. In die siklus van terugslanery word die gerugte dat die wenstreep gesteel is al hoe harder in my ore. Ons jaag en jaag maar almal verloor.

On Georgian Streets

by Ian McNaught Davis

Ian is a South African photojournalist living in the former-Soviet republic of Georgia, where he is working on a long-term photo project on masculinity in Georgia. These are some of the scenes he has stumbled upon.
ianmcnaughtdavis.com

Poets

deur Hennie Meyer

(nie vir eliot maar vir toilet) rol

ek wil u graag voorstel
aan die vet man
met die pienk onderbroek

wat maak oom Kallie daar
met die kollie hond

met die jare word ek in kamer
al hoe meer soos jeffrey dahmer

ek is so jammer Pa
dat ek was
wat jy wou hê
ek moes wees

Yolande Yolande
Wys my jou tande

ek voel vere
vir die voël of slange
van Lodewyk De Lange

of tonight I can write the baddest lines
van die tante

meneer minder meermin
aan hoek 'n boek
vir André Drink

Elizabeth Eybers en Beyers Naudé
nee
staan TT vir tieties?

'n beter geil is in die sotste wyn
'n vrolik snaar op elke trein
geagte gatte
skies tog gaste
die poet poep

WILLEM SAMUEL

Eenmammaseuntjiemeteenskootmorsdood- geskietfontein

deur Christel Coetzer

Die tekens was al vir 'n rukkjie daar. Maar dis te gou het sy gevoel. Nog net 'n bietjie langer. Nie nou nie. Net 'n jaar of so se uitstel.

Maar dis tyd. Die Sniper Camo baadjie se moue het sy twee keer by die dun polse omgerol.

“Dis fokken duur. Geld groei nie op my rug nie. Dit moet lank hou. Kry 'n groter size.”

Sy wil help om die Strassbergers vas te maak.

“Ek is groot. Ek kan self.”

Die man raak ongeduldig met die groetery.

Sy buk af en gee 'n vinnige drukkie. Adem vir 'n sekonde die skoon reuk van sy borselkoppie in. Die Russian Army Sniper Beanie trek sy speels oor sy gesig.

“Ag, maaa. Ma is nie snaaks nie.”

“Toe, toe, toe. Klim, klim, klim.” Die netjiese geharkte werfgruis spat met die vinnige wegtrek.

Vanaand sal sy moet aandagtig luister na al die praatjies. Bloed en derms en pensmis en pyn en lyding. Oe en aa oor die fotos van die springbokram wie se kop die klein jagter bewend van trots aan sy horings omhoog hou.

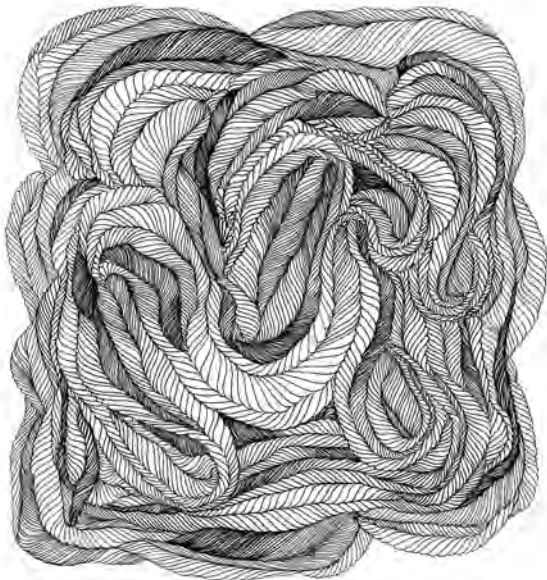
“Kolskoot! Reg agter die blad nes pa jou geleer het. Mooi man, mooi.”

Saam gril vir die rou stuk lewer nog warm van adrenalien wat heel in die veld afgesluk moes word. Hy wil nie bad nie. Juis vanaand dan wanneer die klewerige bloedstrepe nog oor sy neus en voorkop sigbaar is.

“Luister na jou ma. Gaan bad. Nou. Dadelik. Ek gaan lapa toe.”

Brannas en Coke en liederlike grappe om die vuur en grootbekpraatjies saam met die manne. Sy moet onthou om die Vanish uit te haal. Die jagklere moet deurnag week. Net nie die Camo baadjie nie. Dis vir was en droog word in die hoog somer.

Die voorsit-jagseisoen het begin.

SNAKES 2017 BY LEILA WALTER

Hoofstuk 4 van ‘Groen Soos Die Hemel Daarbo’ (Tafelberg, 2017)

deur Eben Venter

“Pasop vir die padda,” sê ek toe die drie by die trap opkom. Een van hulle het ek nog nie ontmoet nie. Lyk soos 'n Latino, met een van daardie nuwe haarstyle. Sê nie veel nie, sy oë glip anderkant toe toe ek die toorts op hom lig. Die groen boompadda het veilig tot op die trapreling gehop.

My drie besoekers het gearriveer by my Queenslander-huis in noordelike Nieu-Suid-Wallis. Ek het 'n dubbel- en 'n enkelbed opgemaak, kappertjies ingestee en op hulle bedkassies geplaas. Nee wat, te frillierig, en toe die blomme gaan uitgooi op die kompos.

Ons sit aan by die bobotietafel. Ek verduidelik hoe die verskillende disse gekombineer moet word: strooi geroosterde klapper op die bobotie, dan is daar jogurt met gekapte komkommer, Mrs Ball's-vrugte-atjar, 'n sambal van tamatie en pietersielie met rooiwynasyn en 'n klein kasteel geelrys met vars borriewortel en rosyne.

"Dis altyd 'n verrassing," sê Max, "jy dink dis soos," hy soek na die woord.

"Shepherd's pie?" sê ek.

"Ja, dit lyk so, nè?" En hy glimlag so ondeund soos hy inderwaarheid is. "Maar dan proe jy die lieflike soet en suur en al die speserye en goed."

"Ek is bly jy hou daarvan."

Jervais sit geboë oor sy bord, mens weet nie wat daar aangaan nie. Sê ook niks nie. Krap sy kos rond, skuif 'n vurk vol bobotie na die geelrys en los dit net daar, en dan van die geelrys bobotie toe sonder om een van die twee hopies op te skep.

"Waar is die koeverte?" vra hy toe.

Ek vee my mond af. Die damas-servette is gedek, handgemaak deur my moeder as verjaardaggeskenk. Ek gaan haal die koeverte uit die tweede, regterkantste laai van my lessenaar, respektiewelik geadresseer aan mnr. Jannie Cohen, mnr. Jannie Cohen (jr.) en mnr. Jannie Cohen (sr.).

Toe ek terugkom, het iemand die eetkamerlig afgedraai. Jervais steek sy hand uit, en uit sy donker oë, skielik, 'n glinstering.

"Hier is hulle, babe." En ek tel hulle af in sy hand, een, twee, drie. "Net so. Nie daaraan geraak nie. Kyk maar." Maar ek het.

Die koeverte het oor 'n tydperk van twee weke van Sydney af aangekom omdat hulle nie met daai soort kak wou vlieg nie. Met soliede, na-regse-leunende handskrif het Max die koeverte geadresseer, sonder die adres van die versender op die agterkant. Ek het die koeverte een vir een bevoel en dit was duidelik dat daar 'n hobbelrige iets in elkeen was Jervais stoot sy glas wyn weg, toe sy bord kos wat die tafel skunnig skraap, en pak die drie koeverte voor hom uit. Hy is toe nie so fris gebou soos op die foto van die maatjie van Max en Alan Fingal wat hulle asseblief wou saambring vir die langnaweek nie. Hy's 'n skraal ou, sy skouers nou binnetoe gevou, so asof hy homself binne homself wil toemaak.

Vanaf die oomblik toe hy die trap na die huis geklim het, is hy aan't broeie. Jervais is van Portugese afkoms. Sy hare is borselkop gesny, die kante met 'n nommer-een-knipper skoongemaak. Aan

die bokant van sy sidies is die hare laat staan om geil ondertoe te groei en saam te smelt met 'n gestileerde baard.

Elke koevert bevat 'n identiese groetekaart met 'n gemmerkat bo-op. Jervais vou die kaarte oop en hou hulle een vir een op: "En geen boodskap binnekant. Net die goedjies. Wel gedaan, Max." Waarop Max op presies dieselfde manier as voorheen glimlag.

Jervais haal die Ziploc-sakkie uit al drie koeverte en plaas hulle op 'n ry. Versigtig maak hy die eerste sakkie oop en gee die klein, witterige kapsule aan vir my. Ek eerste. Vir die eerste keer glimlag hy en 'n speelsheid slaan deur, en toe kry Max en Alan Fingal elk hulle kapsules. Hy maak die tweede Ziploc oop en haal een vir homself uit.

"Wat is dit?"

"Vertrou my," sê hy en slaan syne met bier weg.

"Jy ken ons," sê Max, "en ons ken jou en ons het al vir mnr. Jannie Cohen gevat." Max het 'n fors nek en breë, sterk skouers en 'n kaalkop. Waar sy nek begin, dra hy 'n klein tatoeëermerk met die swierige Hebreeuse letters van alef, shin en resh wat e-sher spel, en wat geluk beteken. Max is van Joods-Suid-Afrikaanse afkoms en die mnr. Jannie Cohen-ding was sy idee. Sy swart T-hemde, verbleik of uitgewas, en nooit iets anders nie, wys die tatoeëermerk af.

Teen die tyd dat ons by die poeding kom, omtrent 'n driekwartier later, is dit reeds te laat. Alan Fingal is aan die giggel. "Ek is mal oor poeding," en hy staar na die roomys en perskes in stroop op die bord tussen sy harige voorarms. Max en ek is nog tot so 'n mate by ons sinne dat ons kennis neem van Alan Fingal se vrolikheid. Sy kroeg op Oxfordstraat, Paddington, het skeefgeloop en sedertdien bevind hy hom in die dieptes.

"*Nachas*," sê Max. "Jy hoef nie self gelukkig te wees nie. Solank jy iemand anders gelukkig sien of iets doen wat hulle gelukkig maak, word jy op jou beurt gelukkig. Dis *nachas*."

"Ja."

"Lekker woord daai."

Jervais bêre die res van die kapsules terug in die koevert, die een waarop mnr. Jannie Cohen (sr.) staan, en stoot sy stoel terug. "Wys my my kamer, asseblief." Waarop ek na Max en Alan Fingal aan tafel kyk, en al twee straal.

"Ja, doen dit," sê Max en rig hom tot my, "hy is so. Hy sal uitkom as hy reg is."

Die spaarkamer is aanloklik met dubbeldeure wat oopstaan

stoep toe. Wanneer ek en Jervais inkom en die deur oop- en toemaak, lig die moeseliën en flapper in die bries wat deur palmbome langs die stoep aankom. Toe die deur eers rêrig toe is, lig die gordyn weer, en nog 'n keer, met die gevolg dat ek onseker word van my waarneming. Jervais het reeds sy hemp uitgetrek en hurk langs sy toksak wat hy besig is om oop te zip. Die vel op sy rug is donkerbruin en dit lewe. Nie die rimpels wat 'n gespierde rug maak nie, meer van 'n rysing. Na my toe. Sy rug dein en swel en nou wonder ek hoe ek ooit aan hom kon dink as 'n kleinerige outjie.

Toe ek uiteindelik weer my verskyning uit daardie kamer met Jervais daarbinne maak, met sy teenwoordigheid wat die hele vertrek naaste aan die gordyne beslaan, is ek elektries gelaai tot en met die senu van my arms en bene.

“Ons het jou gemis,” koer Max en Alan Fingal tesame. Daar's die poeding op hulle borde nog net so. Die roomys het gesmelt en ring gemaak al om die enkele geelperske. Die bol roomys het heeltemal plat gesmelt.

“Ek ook,” sê ek en maak die vier keramiekborde, onaangeraak, so versigtig moontlik bymekaar aangesien ek erg is oor hulle; ek kan hulle verkwansel as ek platsak is. Elk is op 'n ander manier versier met 'n Asiatiese persoon, met Carrington se kat wat regop rondstap met 'n sambreel, met 'n komieklieke figuur plat in 'n skuit, of 'n knaap met 'n Habsburg-neus en hoed wat onderaan sê: Maxie-Guy. Max het die bord geaai en dit gaan nog syne word, as ek maar daarvan kan afstand doen. Ek is lief vir die borde, amper so lief soos ek vir Max en Alan Fingal is.

Toe ek nou eers klaar is met die taak, stap ek oor na die punt waar my iPhone met die luidsprekersisteem gekoppel is. Die volume het uitgesak. Dit het, ek is seker daarvan. En Alan Fingal is so gelukkig. Max ook. Ek moet onthou om vir Max te sê dat die geluksmerk op sy nek die ware Max toon, en nie net as hy kaalgat lê nie, arms bokant sy kop gestrek, 'n lêposisie wat hy soms beskryf aan sy vriende wat hom andersins nie eintlik so sal voorstel nie.

Ek tel my iPhone op om die volume te tjek, maar voor dit, voordat ek dit kan doen, voordat ek die volume kan opdraai soos wat ek meen om te doen, plaas ek die foon terug op sy voetstuk en draai na Max en Alan Fingal nog net so daar aan die eetkamertafel om aan hulle te verduidelik waarom die volume verskiet het, maar in stede daarvan kyk ek op na die skildery, die een teen die muur

bokant die platskermtelvisie.

Tussen my gedagtes deur, veeltalig en in kleur, kom daar vlugtig die observasie dat my toestand dié van 'n klassieke nagmerrie is. Die soort waar jy amper, maar nooit heeltemal, by die stasie aankom nie, waar jy jou bes probeer om die kos op die tafel te sit, maar als tel teen jou. Jy bestaan in 'n ruimte binne tyd, uitgestrek en onmeetlik, en jou opdrag om betyds by die stasie aan te kom of om die verskillende disse te bedien, is veel groter as wat jy kan vermag selfs binne daardie eindelose tydruimte, en jy is op jouself aangewys om weer en weer te probeer.

Ook vir dié observasie is daar min tyd. Die helderheid daarvan taan reeds. Voor my is die skildery van die donker, stormagtige see met daarbo 'n onstuimige hemel, en uit die hemel klief 'n skag lig die duister water. Die skag, gewoonlik die fokuspunt van die skildery, het egter heeltemal vervaag. Dis die branders wat aanrol na my toe en hoogte win, die slag geweldig. Weer en weer rol hulle aan, vorentoe, sonder om ooit te breek, met wit skuim wat die branderkoppe mors.

En steeds trek die see my in, salig onbewus van hoe ek daar by die musieksisteem staan, en volkome gereduseer tot die interaksie van my twee oë met die aankomende branders. Die slag van die branders, die geluid wat hulle maak, is 'n diep middernagblou, net soos die kunstenaar, mrs Muriel Kemp, dit jare gelede graag wou gehad het.

Ek kyk gou deur na die eetkamer waar Max en Alan Fingal steeds onder die skynsel van die eetkamerlig sit en maak my mond oop om te sê: sy was geniaal, mrs Muriel Kemp. Maar nee. Ek kry nie die woorde geuiter nie.

Toe begin ek lag en laat myself wees soos ek is, en die branders trek my nie meer in nie. Ek bevry myself van die tydelike las van slegs oë te hê en word warm oraloor. En begin deur my arms te streel en buk selfs af om die deel van my bene wat nie deur my kortbroek bedek word nie te streel, ook my kuite kom ek by. Ek word oorval, of eerder vertroos, deur die omstandighede waarbinne die skildery van die stormagtige hemel en see gemaak is. Ek hou dit by, in my, vir ewig afgeëts in my geheue. Elke aspek, die volle sfeer van die skildery, die plaas waar dit lank gelede gemaak is, 'n plaas naby ons s'n in die Oos-Kaap waar ek al die dinge ervaar het, elk op die gelukkigste en ryklikste wyse moontlik.

"Max," sê ek, "Alan Fingal," met geen idee van hoe ek lyk nie, want weer kan ek niks verder uitkry nie.

Al die aspekte van die skildery, van die stormagtige see, begin op lukrake wyse terugkeer: die lae, swart Pontiac uit die sestigerjare, die merinoramme in kampies met hulle dik, roomkleurige wol, so spoggerig opgekam, mrs Muriel Kemp se groottoon wat by haar pantoffel uitsteek, die ene jig, agter die glas van 'n vertoonkas in die sitkamer die geel rugkante van die National Geographic-tydskrif, gerangskik volgens datum van uitreiking, die kraakvars, wit tennishemde en -broeke van die mans, my ma se kort, netjies gestrykte wit plooiromp, die vol, ronde figure van die Xhosa-vroue in uniform wat rustyd tee en dadelbrood aandra, ons kinders wat dorp-toe speel met ons Dinky Toys al om en om die perfek gerolde kleitennisbaan en skielik ophou, knie op die grond, toe ons die doiliekrake teen die melkbekertjie hoor klingel, daar sal Oros-koeldrank uitgesit wees vir ons, drie glase, en my broer wat opkyk na die cumulus-wolk en uitblaker dat hy 'n donkiepiel kan sien en ons wat agter die hand giggel oor die vuil woord wat ons nie veronderstel is om te sê nie.

“Max, Alan. Ek wil 'n storie vir julle vertel.” Daar eindig die draad oor die storie van die seeskildery.

Vanuit die spaarkamer, vergete, klink die stem van Jervais op. 'n Soort versoek, mens kan dit nie mooi uitmaak nie.

“Vat 'n glas water vir die man,” sê Max.

“Oukei, ek sal.” En maak myself handig.

Krummels op die tafel is al wat oorbly van die ete. En die skuimbolle van opgefrommelde servette, die wit keramiekbakkie met soutvlokke wat in die handpalm van 'n meisie kan pas, drolletjies bobotie gemors vanaf bakpan na bord, en twee wynglase, gedane ou tannies, met slegs 'n blerts nog om die lip. Ek skraap myself bymekaar en skink water uit die groen glasbeker, koud met vars lemmetjiekwarte.

Beleefdheid maak dat ek klop voordat ek binnegaan. Ek sit die glas neer. Daar staan Jervais voor die moeseliengordyn uitgedos in regalia uit sy toksak. Poedelnakend met slegs 'n rooi leerharnas aan. En onder by die privaatpiel 'n gedoente wat slegs as cock furniture beskryf kan word, als glimmende, vlekvrue staal. Dit bakhand en lig sy ballas en waar die skag begin, is daar so 'n tregterding wat hom styf hou al is hy ook nie. Straatlig deur die skreef in die gordyn omraam die kop bokant sy torso. Hy staan daar voor my, skraal en kwesbaar, veral so met net die harnas aan. Dit is die bulldog-soort, 'n band oor elke skouer loop af en maak vas aan 'n horisontale band, net bokant die tepels. Ek hoor

hom asemhaal. Die kort, kloppende asemhaling van 'n reptiel.

Twee uitgestrekte arms nooi my nader. Ek gehoorsaam. Toe ek teen hom is, styf en vas, is dit asof ek in hom is, die staalringe en klinkers van sy harnas eers koud en toe warm totdat hulle in my vlees grawe. Hy stoot my plat en sak self af, druk heelyd my arms en bene soos hy hulle wil hê – so gaan hy my nog seermaak, wat ek reken hy maklik sal doen as dit nie is vir die soepel toestand van my liggaam nie. Gryp my skouer en tuimel my maag eerste teen die vloer, kop op, en rol my om, weer – so 'n vurige, besete wese, dis wat hy is.

Terwyl ek opgerol, omgebuig en kante toe verrek word, sien ek partymaal net kleur, syne: die rooi leerbande oor sy bokbruin vel en die haartjies wat soos gras wuif vanaf die binnekante van sy borsspiere buitekant toe, en die vereelte donkerbruin van die vel op sy hande wat sonder ophou dele van my liggaam bewerk terwyl sy asem witblou teenaan my blaas, op my vel, vol rooierige, dwelmrige woorde wat nie rêrig woorde is nie, meer soos die begin van woorde, rooi saailinge wat nog iets moet word. Sy rowwe hantering maak my soms kwaad, ekself rooi bewalm, en met sy ongevormde asemwoorde wat my steeds meer intrek, inadem, maak hy seker dat hy my besit. Hy het ook, ek het myself gewilliglik oorgegee aan hom.

Kort hierna keer die elektries gelade staat van my vroeëre kort besoek aan hom terug. Dis iets soos heerlike pynprikke in die palms van my hande, op en af teen my flanke, onder my voete en teen die teer vel van my skrotum sodat ek baie, baie gou by 'n punt kom waar ek meer begeer – ek is reg.

En toe niks nie. Hy staan op en gee van my af pad en my arms en bene en alles sak en gaan lê soos aan die begin. Ek loer na hom, frons, daar staan hy gebukkend oor die oop bek van sy toksak met nog goed om uit te haal en aan te trek.

“Ek loop.”

Hy kyk oor sy skouer terwyl hy die harnas losmaak. “Nee wag, wag tot ek dit aanhet.”

Hy laat val die geknoei van rooi bande en silwer ringe wat kriel en krul totdat hulle stadigaan langs sy voete op die vloer doodlê. Hy pas 'n soort haasmasker op sy kop met lang ore en skrefiesoë en 'n plat hondjiek. Ook dié is van rooi leer gemaak. Daar waar hy in sy toksak rondkrap vir nog goed, wys sy gat op na my toe. Haartjies soos gras nes dié op sy borskas groei waar die wang van sy boud begin en welf uitwaarts in lieflike strepies. Hy

glip 'n geel-en-swart jock strap aan. Nasty Pig, wys hy die etiket uit. Dis die geel-en-swart van 'n insek, die swaar materiaal geskeur en uitgerafel op die nate. En skielik staan hy op en begin weer van voor af met my. Maar nie te lank nie, presies op die punt waar elektriese prikke my vel van bo tot onder byt, laat staan hy my net daar en glip iets anders aan, nogmaals.

Die ding wat ek altyd sal onthou, selfs nog voordat ons klaar was, ons sou tog nooit klaarmaak nie, is dat hy sy seks soos 'n dans uitgevoer het. Aantrek en uittrek, hurk op die vloer, laat my hurk, rol my op my sy om, lek my op en soen my dat ek myself kan proe, gly sy hand al binnekant my arm op, bewerk my daar op die teer vel en verstewig sy greep om tot by diepvlies deur te vat, soen my, naai my stadig, terg my deur af te wissel van diepslag tot sloom tot mokerslag, weg is ek na 'n plek waar ek nog nooit was nie, en die verbygaande aard van die, dié, is ondenkbaar op daardie oomblik. En steeds verander hy van posisie, breek weg vir 'n rookkans of verstel homself in die spieël en draai na my: "Los jousef uit, ontspan." Hy wou nooit dat ek oorvat nie. Dit sou sy styl inperk en sy ritme versteur, want sy pas hou hy perfek, selfversekerd, afgerig en selfgeleer sodat ek soms gewonder het hoeveel moes deurloop om die vlak van perfeksie te bereik.

En die enigste mag wat ek weet ek nog oorgehad het, dit wil sê as ek vir 'n oomblik daarby kon stilstaan, was dat ek myself so volkome en breidelloos kon oorgee, 'n toestand wat ek myself beswaarlik indien ooit toegelaat het. Ek het oor die mag beskik, ek het. En ek was baie bitterlik moeg toe ek hom uiteindelik los daar waar hy vasgenaël staan voor die skreef in die moeseliengordyne, met 'n hooftoisel van rysige kroonvere wat hy intussen aan sy kop vasgemaak het, 'n paradysgevogelte in my eie huis.

"Ek loop nou."

Dié slag sê hy niks nie. Miskien het hy sy tooigoed opgebruik. Hy staan daar in die skerf straatlig wat hom dwarsoor sy voëlkop sny. En toe ek die deur agter my toetrek en nog een keer omkyk, sien ek hoe sy mond oop- en toegaan, smagtend, 'n verhongerde wese.

"Wat ek nog vir julle wou vertel," sê ek vir Max en Alan Fingal waar ek die twee op die stoepkooi kry, opgekrul soos twee whippet-hondjies, "wat ek nog vir julle wou sê," sê ek, en sien dit sonder dat ek dit sê, my pa-hulle wat elke Saterdagmiddag uitry om te gaan tennis speel op die buurplaas, die plaas wat aan mrs Muriel Kemp behoort het, waar die grondtennisbaan so

onberispelik in stand gehou is, en waar ons kinders met ons Dinky Toys gespeel het, en hoe die cumulus-wolk daar ver bokant in die gewelf van die Oos-Kaapse hemele, varsblou soos inheemse agapanthus, net soos 'n donkietril gelyk het, en mrs Muriel Kemp se glansblink swart Pontiac Parisienne, stel jou voor om 'n kar sowat van 'n naam te gee, en die opreg geteelde merinoramme in hulle kampies, jy sou sê ou miesies Kemp het daai ramme elke week haarkapper toe gevat, was wat my pa altyd opgemerk het, elke liewe tennis-Saterdag.

Ek kyk na die twee. Die kentia in die pot daar regs op die stoep het 'n palmtak uitgesteek en dié piets-piets hulle op hulle koppe, die twee wat maar nie kan ophou om te grinnik en hulle harige bene teen mekaar te vrywe nie.

“Alles, alles,” sê ek en bedoel die hele ganse nag, alles wat gebeur het en nog steeds aan die gebeur is, “alles wat ons moes invat, wat ons in ons monde moes steek sodat ons al die goed kon ervaar, kon ons nie maar net 'n appel geëet het nie. No ways, ons moes dit vat, dit,” en ek wys agtertoe waar Jervais in sy kamer hou met die laaste, weggebêre mnr. Jannie Cohen, “om ons tot by hierdie punt te bring,” en toe ek dit sê, knak ek dubbel by die gedagte daaraan, propvol lag, dubbel vou ek, kop teen my knieë, arms om my maermerries geslaan.

Die twee lig hulself effe op, gesigte blink met tranes en spoeg. Hulle weet wat ek bedoel, ek dink altans so. Maar hulle kon nie, hulle kon onmoontlik sien dat dit vrugteloos was. En dit was nie. Hulle was reg.

Shotgun met Sam

deur Sven Hugo

Sam, 'n Ugandese taxibestuurder, is 'n stil, moerige man in sy laat-sestigste wat kommunikeer met 'n roggelende gebrom of 'n vinnige kopskud. Sy waserige oë, 'n verbleekte grys, is pal op die pad. 'n Palmgrootte, houtbeeldjie van Christus op die kruis woon hier onder by die handrem van sy skadonk Toyota-stasiewa, amper dieselfde kleur van sy oë. Sam se kneukels raak 'n ligter bruin wanneer hy die handrem in 'n greep beetkry by elke stopstraat.

Sy bestuurstyl is oudmodies: albei hande altyd op die stuurwiel, behalwe as hy 'n historiese baken uitwys, en hy ry stadig maar bestendig. Af en toe boks hy die toeter om die ander bestuurders van sy teenwoordigheid te waarsku. Hy doen dié ook om elke

blinde draai om die boda bodas, taximotorfietsryers, te sê hulle moet eenkant uit die pad hou, wat nie noodwendig links of regs beteken nie, net eenkant sodat die stasiewa kan deur.

Die Toyota-stasiewa het versekering. Dit kos vir Sam 180 000 shillings 'n maand, amper dieselfde as wat 'n heelwat nuwer Toyota se versekering in SA sou kos. Sam fok ook met dié kar oral, deur driffies en dongas en modderpoele. En deur die middel van Kampala wat 'n poespas van klank, stank, verkeer en mens is. Dié is ook nie soseer sleg nie.

Paaië wat die buitewyke met Kampala verbind is gevef oranje van die modder, dit skeur en verkrummel aan die rante soos ou Tennis-beskuitjies. Die Ugandese se gekraakte sole is dieselfde kleur oranje.

Sam wys ons die Gaddafi- nasionale museum, parlement, kleure en- kostalietjies, ook die lap grond waar Idi Amin blykbaar mense soos riete afgekap het, agter die hoë mure wat dit omhein. Sam sê hy was 19 toe die Koning van Uganda sy verwoesting hier gesaai het en sy antwoord op die vraag oor die lewensomstandighede in die tyd is bloot dat hy 'n 19-jarige was. Ons praat vinnig oor iets anders.

Die Ugandese wemel onder mekaar. Dis duidelik hulle verkies dit so. Daar's 'n gevloek en 'n gelag en 'n geëet en 'n gekibbel van soggens tot saans wanneer daar 'n gesuip ook is. Dis nie sleg nie.

Terwyl 'n sokkerbal heen en weer op 'n bierbottelgroen veld in Engeland van voet tot gestuur is, het honderded Ugandese Manchester-ondersteuners, soos patrone in 'n magasyn, op 'n sypaadjie in Kampala bier in die hand sit en luister oor die draadloos hoe hulle span teen Arsenal les opsê.

Sam skree vir Arsenal, dis omtrent die enigste keer wat sy mondhoeke op skrefies trek en 'n skelm laggie wil-wil deurbreek. Ons skree ook vir Arsenal. Dit het ons ook in gemeen.

Drug Deal

by Matthew Freemantle

My grandmother Patricia will be 90 in December. She subsists mainly on a diet of cigarettes and alcohol interspersed with small, attentively prepared meals. Visiting her recently, I was tasked with doing her shopping. The list, written neatly on a white post-it, was to the point: "Three Ships whisky. Carton of LD Blue. Romanoff

vodka." I asked if she needed anything more perfunctory, like butter. "Boring," she said, and handed me the list. She lives in one of a cluster of semi-detached cottages in what is not quite an elderly persons' village although the residents are all quite elderly. She moved to Cape Town from downtown Johannesburg and a flat she'd lived in for roughly 20 years. Her neighbourhood had deteriorated at first slowly and then suddenly into what city planners describe as a "zone of transition" or, less leniently, a "zone of decay". Surrounded by drug lords and noise, she didn't leave Johannesburg as much as she fled. Cape Town and its fresh air rejuvenated her and we began to reacquaint ourselves with our witty, foul-mouthed, inimitable matriarch.

That she was passionately New South African put her at odds with her new neighbours. She swore at them when they frowned upon her ritual of leaving food hanging in shopping bags on her entrance gate for whomever might need it. When the body corporate confronted her about a bench she had installed on her porch to allow vagrants a relatively dry and comfortable sleeping place, she brushed them off impressively. She set her chin against them and, in spite of a few blows, stayed standing. She has outlived one or two. Arguably, she went too far in her quasi-adoption of a migrant young man, who after enjoying many baths, meals and naps on her couch ultimately disappointed my grandmother by sabotaging her attempts at elevating him from the street to Rung One on the ladder of opportunity.

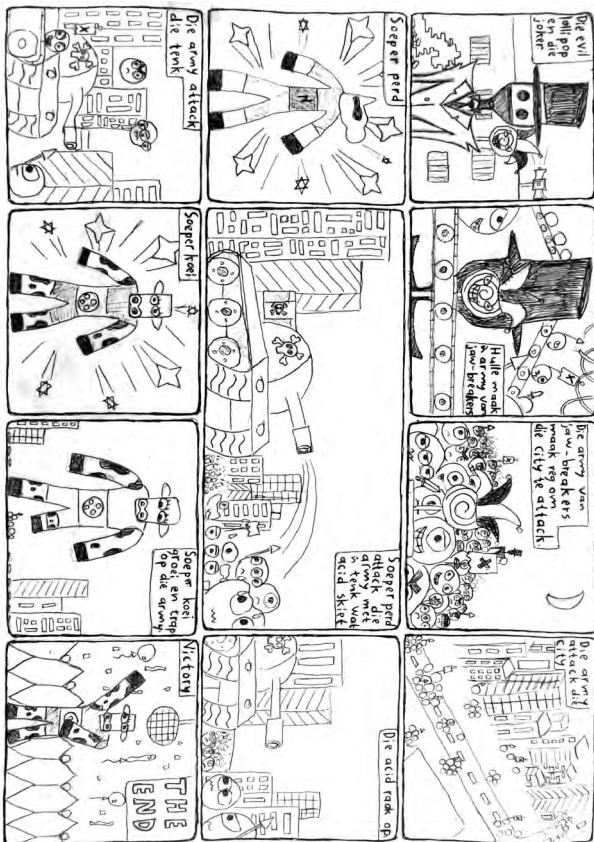
I recall an afternoon spent in her living room with this man on the prime seat, casually munching Lays crisps and seeming quite uninterested in her sermons about what he should do tomorrow. Every day for weeks she tucked a R20 note in his pocket and sent him off to Cape Town to get what were repeatedly referred to as his "papers"; papers nobody seemed to fully understand but nevertheless papers he needed to become a legitimate enough member of society to gain access to a shelter. And each afternoon he returned with sometimes tragic and sometimes infuriating accounts of his failure to secure these all-important "papers". She began to dread the late-afternoon knock on the door, unmistakable and increasingly unsurprising. I don't remember his name, but my Grandmother surely does. She remembers almost everything.

Recently, she phoned me to ask whether I could do her a favour. She had tried my older brother but he'd said I was the better bet and so here she was. It had to be important; she was calling a

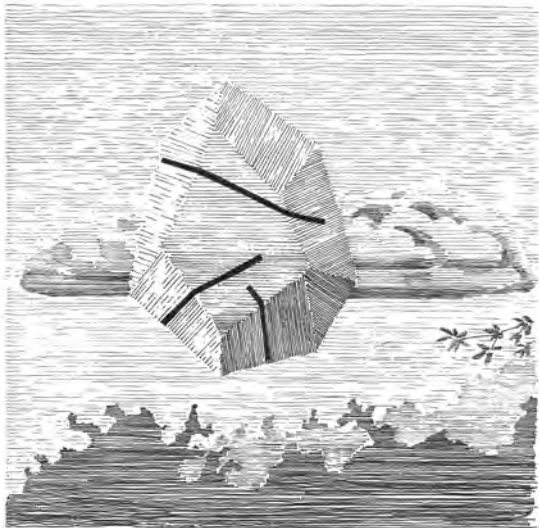
cellphone. Grandmothers have an idea that calling from a landline to a cellphone is tantamount to financial suicide. Never one to mince her words anyway, she came straight out with it: "Matthew. I want to buy your father some good weed for his birthday. I know he goes down to Eland's Bay and smokes with the fishermen and I'm not sure what they are all smoking but I am quite sure it's not good and I'm worried that it is actual chicken shit. He's my son after all and if he's smoking this stuff it might as well be good." I asked for a moment to savour the request, which made us both laugh, before telling her that, well, I didn't really have A Guy because I wasn't really That Guy but knew A Guy who had A Guy and that I would be more than happy to speak to This Guy. I told her that for something like this to go down smoothly she would need to meet a shady gentleman in a local park or some other discreet location where they would sit on either end of a bench, exchange passwords like "The roads in Kenilworth are quiet in winter" before swapping matching briefcases. I let her off the hook quickly. "Gran, of course I'll arrange it for you." The deal was on.

There were peculiar logistics to contend with. Once I'd secured the product it would need to be delivered to my father, who lives two and a half hours up the N7 in a small town. There was no way around it; my mother would have to be the mule. She accepted the role gravely – it was not her first time – and arranged with the buyer to have the funds on acceptance of the goods, a liaison that would take place over tea at the residence of the broker, who would take it upon himself to wrap the goods as well as possible in order to avoid detection at the Moorreesburg checkpoint or, worse, in their home town itself where the cops outnumber the criminals about three to one and where, not too long ago, a meeting had been called to discuss the issue of marijuana use in the local community. Incidentally, my father had been present at that meeting as a so-called "interested and affected party", although he admitted later to have arrived red-eye stoned. Sensibly, he had declined to comment.

My grandmother was shocked when she heard what R200 could get her, which was no more than a small pill bag with three or four potent buds of something so pungent that its odour escaped even the foil parcel I meticulously encased it in. Yet she was happy that the deal was done and, principally, that her son was smoking a superior product. Her client was equally satisfied.

SOEPPER DEUR LINDLEY PRETORIUS

Cancer Awareness Week on Hospital Street

by Carla Chait

'Who's going to do TTOs then?' Rianna asks me.

'Claire. We swopped days. I'll do Friday.'

'Doesn't Claire take down stickers on a Wednesday?' she asks.

'Menán said that she'd cover for her while she was out.'

Menán lifts her head at the sound of her name.

Anneke offers to help me set up the stand. 'And I don't have a clinic this morning, so I can sit with you for some of the time too if you want.'

'Please.'

'We're running out of white paper,' Claire's photocopying the pamphlets. 'I'm going to have to use pink for the second half.'

'Is there no more white paper in the cupboard?' Jacquie turns.

'Only in size A3.'

'And pink in A4?'

'And yellow.'

'I must phone Stationary.' She makes a note.

I pick up an unfolded pamphlet to read. 1. Enjoy a variety of foods. Include different food groups and different types of foods in the diet. 2. Make starchy foods the basis of most meals. 3. Chicken, fish, milk, meat or eggs can be eaten daily...

I ask Claire if she drew them up.

'What?' Her head's in the cupboard.

'I asked if you made the pamphlets for Cancer Awareness Week.'

'Yes. They're basically the Food-Based Dietary Guidelines. With pictures.'

I fold the sheet in my hand. I turn it over and fold the page back on itself creating a two-way fold. 'What do we need to take out?' I ask Anneke, taking another sheet.

'The tablecloth and display items,' she points to the boxes.

'How long do you think it will take us to set up?'

'Not all the sheets have to be folded by nine,' Rianna says.

'As long as there are some to put out in the beginning. And we'll continue folding here in the office.'

'They look quite nice in pink,' Claire announces as if proud. She gives one to Jacquie to see.

We're the first group out on Hospital Street. Our table is second from the end on the block 3 side.

'I'll bring more pamphlets when we've folded them,' Rianna turns to go.

'Thanks Rianna,' Anneke says.

'Ja, thanks,' I echo. I see that there's only one chair at our stand.

'Should I go get another one from the office?' I ask Anneke.

'One of us can go later.'

Anneke takes out the tablecloth and gives me the one end. We billow it up into the air and then let it fall down on to the table.

'It's very white,' I notice.

'Jacquie brings a new one in every day.'

A woman in a red jersey comes up to us and says, 'Hello, what's going on here?' She looks from Anneke to me, to Anneke again.

I look at Anneke, who explains to her that, 'It's Cancer Awareness Week this week on Hospital Street, and some of the hospital departments have stands out.'

The woman looks up the row of empty tables.

'There'll also be external organizations like Cansa and Reach for Recovery,' Anneke tells her. 'It's still early.'

'Who are you?' The woman squints at us as if trying to work it out.

'We're Dietetics,' Anneke tells her, 'the dieticians.'

'And what are you going to be doing?' she asks.

I'd like to hear how Anneke responds to this, but two young nurses appear. They're eating Fritos.

I tell them that we're still setting up. 'Will you come back at nine, please?'

'At nine?' one of them asks.

'Yes.'

The woman in the red jersey asks Anneke about starchy foods: rice, what kind of rice?

There are three women at the top stand now: one sitting down, the other two standing alongside the table and talking. The woman sitting down turns her head as I approach.

'Hi, I'm one of the dieticians. We have a stand down there,' I point in the direction of Anneke. 'There are two of us today and there's only one chair.'

The woman looks around her and then stands up and looks around the table. I also start looking.

'Take that one,' she gestures, 'against the wall.'

'Thanks.' I go to get it.

'Do you know about the draw?' she asks me.

I turn around with the chair. 'What draw?'

'The hospital is holding a draw for Cancer Awareness Week.' She shows me a little white card with columns and rows. 'Every stands' name is on.' Dietetics is second from the bottom. Below it is Occupational Therapy and above is Cansa.

'Okay.'

'The people must get their cards signed at every stand. When the card is finished, they must bring it back here and we will put in the draw.'

This is absurd.

'Thanks for the chair. I'll bring it back at twelve.'

'You must sign in black,' she says. 'Tell the other girl also.'

I take the chair back to Anneke and sit down on it. She and the woman are still talking. Anneke's giving her a demonstration of portion size – a fist or a tennis ball, I don't know.

I lean over the box with the plastic food models and take out two white circular plates, which I put on the table. I get out a steak in the shape of a liver and a double-floret broccoli, the colour of

forest-green, and begin arranging them on one of the plates. I add a portion of cooked carrots, and then rearrange the spacing between the meat and the vegetables so that the meat is at the head of the plate and the broccoli and carrots are at the lower end.

The occupational therapists arrive and begin setting up their stand.

'Hi, hi,' I smile at them and then look ahead through the glass windows at the concrete courtyard. Are they going to start talking to me?

Anneke lifts the box with the food models off the chair and sits down next to me. 'You got another chair,' she says.

'From the women at the top.'

We look. The woman sitting down is the only one there now.

This reminds me, 'You didn't sign that woman's card. The woman in the red jersey.'

'I doubt she even had a card,' Anneke snorts. 'She came directly to our stand. We were the only ones out then.'

I consider asking her why she didn't tell the woman to come back later. 'I wonder what they win, from the draw.'

She points to the plate with the meat and vegetables, 'Did you do this?'

'Yes.'

'I'm going to start with the feeds,' she says, standing up.

'I'll do the posters.'

I rummage through the placards, selecting two – Like-it-Lean sausages and Eskort French polony – and take them to the wall. 'Healthy food on the one side and unhealthy food on the other?' I ask Anneke. 'Healthy food to the right?'

'Either way.'

I stick the Like-it-Lean on the right-hand side and the polony on the left.

Anneke's arranging the feeds on the table. Then she stands back to look. 'Do you think that I should include the tin of Ensure and the Ensure Plus sip feed?' she asks me.

'Shouldn't you put out a paediatric feed?'

'Paediasure.' She watches me stick a packet of Tuc biscuits next to the polony and a box of Ryvita next to the Like-it-Lean, and then says, 'Don't forget the placards with the numbers.'

'Which ones?'

'How many teaspoons of sugar in a Coke? How many teaspoons of oil in a vetkoek? Those ones.'

A nurse wearing a blue and lilac floral blouse comes up to the stand and gives Anneke her card to sign for the draw.

'Let me just get a pen,' Anneke says, bending down to her bag.

I look for the placards with the numbers. I find the vetkoek one: How many teaspoons of oil in a vetkoek? Eight. Then I find a card that says, How many teaspoons of oil in a Lunch Bar? Six. How many teaspoons of sugar in a Lunch Bar? Three.

'Dietetics,' the nurse in the floral blouse is looking at Anneke's signature on the card. Then she looks at the feeds and plastic food models. 'Can I have?' she takes a pamphlet.

The nurses who came earlier return then and I go to the table to give them pamphlets.

We look at the nurses. We look past them at a man in blue jeans and a red cap who's following the people on Hospital Street and saying, 'Quick, quick for Jesus.' We must be thinking the same thing: he's definitely coming over.

'There's Mr Pallister,' I point him out to Anneke. He's a tall, thin man in beige trousers and a cardigan, who's cutting through the traffic at a clip.

'He smells like Zambuk,' Anneke says and I frown. 'The ointment. Whenever he comes into the office, it smells like Zambuk.'

'How old do you think he is?' I ask her.

'Seventy-odd?'

'I thought his ulcerative colitis was in remission.'

'It is.'

'What's he still doing at the hospital then?'

'Can we have chicken?' one of the young nurses asks me.

'No Kentucky,' Anneke wags her finger.

'Take the skin off the chicken,' I tell the nurses and then turn back to Anneke, 'Claire thinks that he's a hypochondriac. Mr Pallister. She doesn't take him seriously.'

'She wants him to come to her with a proper diagnosis.'

'He has ulcerative colitis.'

'It's self-diagnosed.'

'What? Wasn't he referred to us by a gastroenterologist?'

'I'm not sure of the exact circumstances,' Anneke says.

'And the remission?'

'He's symptomatically in remission.'

'Claire's short with him.'

'He's not satisfied with the diet sheet. He complains.'

'She's rude. It's unnecessary.'

'He's persistent.'

'I don't care what her reasons are, she doesn't have to be rude.'

'And we mustn't eat mielie meal?' a nurse asks.

'Who told you that!' Anneke shouts.

I go to stick up the Lunch Bar placard. I put it on the left next to the Tuc biscuits.

The next woman to come up to the stand asks, Why no Cremora? Then there's an elderly lady wearing a shawl. She takes a pamphlet and leaves without making eye contact. Then the nurses from 487 arrive. They hang around for a bit, talking and laughing. Then someone asking about gout; someone asking about Aromat/canola oil/diet cold drinks; a doctor smiling at me as if we're on the same side; several women asking about weight loss; people wanting to know how to be healthier; people mentioning fruit and vegetables; some asking to have their cards signed; many stopping to finger the plastic food models, take a pamphlet, and ask us who we are and why we are here.

Then a meaty man in a sleeveless shirt and camouflage trousers stops off to the side. I give him a pamphlet and hope that he'll go away. When he doesn't, I offer to sign his card, but he doesn't have one. I explain to him about the draw and direct him to the women at the top. He looks lost. I'd like to take him there, my intolerance assuaged by his helplessness, but a woman asks me about sweeteners for her mother who's a diabetic: Which one must she take?

'Is she using a sweetener already?' I ask her.

'Yes, Equal.'

'And she's fine with Equal?'

'Yes, she's alright with it.'

'Then let her use Equal.'

The man in the sleeveless shirt has meanwhile disappeared. Anneke brings the plates with the plastic food models forward and puts the glass of tomato juice between them at the head. I have no idea who she's seen in between, maybe the missionary who was saying, 'Quick, quick for Jesus.'

'I found the Coke placard,' I hold it up to show her. 'Seven teaspoons of sugar in a Coke.'

'I think we need a few more healthy pictures,' she says, looking at the arrangement on the wall. 'What about a vegetable? I put pumpkin up on Monday.'

'There's cauliflower here. And I saw green beans earlier. Here

are Brussels sprouts.'

'Take a pamphlet,' she tells a short man with brown hair who's milling around the stand. 'We're the dieticians.'

A couple holding hands stop next to him. The man lifts the glass of rubber tomato cocktail to his lips, tilts his head back and makes glug-glug sounds. The woman laughs.

The short man looks intimidated. When the couple leaves, he asks Anneke about a serving of meat.

'Roughly the size of a matchbox,' Anneke says. She doesn't sound as if she's holding up any better than I am.

The man wants to know how much he can eat.

'For a man who's not exerci – are you exercising, sir?'

'No.'

'Around eight servings a day. A portion of meat for a main meal is ninety to one-hundred grams, so three to four matchboxes.'

We watch the man measure out four matchboxes with his thumb and forefinger. He puts one next to the other, next to the other, next to the other. That's all that he wanted to know, then he leaves.

When Anneke's sticking up the Brussels sprouts, another couple arrives: a woman with honey-blonde hair and a bubble fringe, and a man wearing khaki pants and a matching shirt. The area around his mouth is red and chapped, and his lips are fissured.

'We're from the oncology outpatient clinic downstairs,' the woman tells me. She looks a lot younger than he is. After confirming with him in Afrikaans that she'll talk, she says, 'My husband's receiving radiotherapy.' She moves her hand around her mouth and jaw.

The man clears his throat and we turn to him.

'Nee,' he closes his eyes and slowly shakes his head.

She watches him a moment longer and then tells me that it's difficult for him to swallow. She's very worried.

'Soft food will be easier.' I move around the table to them. 'Custard, jelly, porridges, soups. You can adjust the consistency of food by adding fluid to it: water, milk, cream, gravy, stock, sauces...'

I'm saying the words, but I've lost my thread, I'm unravelling.

Die Avonture van
BAL-OOG & BRONNIE

Uit 'Die Avonture van Bal-oog en Brommel - Moord in Ixia Straat' deur Sjaka Septembir, Swart Streep en Willem Samuel. Bestel joune by bal-oog.co.za Dis kwaai!

Herta

deur Kobus Burger

Herta lek oor haar droë lippe, maar ek kyk hoe haar hande bewe as sy haar greep op die stuurwiel verslap. Sy is groter as toe ek haar laas gesien het.

Gesond, maar te min seks, het sy geknippoog toe sy my gister op die lughawe opgelaaï het.

Vir haar was dit 'n lang nag en al probeer ek die bewerasie peil, weet ek sy lek al lank haar lippe af vir 'n sigaret. Sy moet maar voor die boekbekendstelling haar longe lawe.

Hoekom bewe sy so aanhoudend? Suiker?

Die luidspreker links van my regterbeen vibreer onheilspellend. Praat van bewerasies! Skin van Skunk Anansie sing hoe 'n fraai voorkoms 'n vloek kan wees. As ek Herta van so die kant af bekyk, rus haar gedagtes nie op skoonheid nie. Sy is besig om haar eie weergawe van 'n voodoo-poppie vol gate te steek... Beauty is Your Curse.

Agter, beduie Herta met haar kop. Haar hande ontsenu my, of lieg ek nou vir myself? Die paar rye stoele is reeds goed gevul met woordwyses. Hoe dan nou anders? Dis 'n paar dae van baldadige gesprekke rondom allerhande skryfsels, letterkunde, kloekende woordsmede, boeke in die kollig, uitgewers wat rondrits tussen lokale, spitsvondighede rondom middagete-tafels en 'n skeutjie filosofie.

Op die piepklein verhogie sit Kleintjie, die digter wie se bundel reeds die afgelope week opslae gemaak het. Herta het hom 'n paar jaar gelede dié bynaam gegee nadat sy sielvolle soektogte op webwerwe – of was dit nou 'n app? – die aandag van 'n Sondagkoerant getrek het. Die poniepers het egter die verwysings na sy peesterlengte heel aptytwekkend gevind en heel tong in die kies sy slaapkamer-voor- en afkeure met hul lesers gedeel. Sy meesterlike taalbeheer en prosaïese gedigte wat al wyd vertaal is en in oorsese joernale opgeneem is, was nêrens ter sprake nie.

“Sy tongnaai vergoed vir die gebrek aan lepelsteel,” fluister Herta asof sy my gedagtes kan lees. Ek is verbaas dat sy die woord tongnaai ken. Niemand gebruik meer die woord nie, behalwe dalk een van my ander gunsteling-digters. Dit was nie Hennie Aucamp nie?

Herta word dikwels vlak gekyk. Onder die breë-skouers-beeld van vattie-kakkie-lesbieker is daar 'n outydse romantiek vir kerslig

en vers. Sy't dalk nou nog nie Sy kom met die sekelmaan gelees nie, maar sy lees hitsige speurverhale waarin die leidrade jou wakker klap soos die bra straps waai. Ek lê nou woorde in haar mond. Sy het dit veel beter beskryf...

Kleintjie is merkbaar senuagtig. Sommige digters en podiums is soos ek en die swaai by 'n mallemeule. Dit lyk aanloklik, maar die ure lange naarheid daarna laat jou keer op keer sweer 'nooit weer nie'. Jy wil jou vasgespe en jou oë vir weet-nie-hoe-lank-nie toeknypt totdat iemand jou herinner dis verby.

"Met dié bundel gaan hy die Hertzogprys wen." Herta knik asof sy sopas haarself oortuig het. Sy het die boekeblad gelees.

"Hoeveel van hulle dink jy gaan hy verkoop?"

As dit 'n topverkoper is, so honderd eksemplare. Dalk, as hy daardie Hertzog inpalm, so vyftig meer?

"Dis belaglik. Hoekom dan vier of vyf jaar lank sit en skryf en skaaf? Jy jok. Dit kan nie wees nie. Is jy seker?"

As Herta begin babbel, weet ek sy is bang. Ek noem haar soms Berta al ontketen die verwysing niks in haar nie. Baie praat beteken sy het nog 'n sigaret nodig en iets knaag.

"Ek hoop nie sy kom nie." Herta verwag dat haar eks, 'n stuitige spanningsverhaalskrywer, gaan opdaag. Dié is glo lid van 'n geheime klitklub wat 'n soort ondergrondse spanningsfiksie skryf; net vir lede.

Dan stamp Herta teen my been. Toe ek opkyk, skuif Bruin Neusie en Ronde Beer twee rye voor ons in. Bruin Neusie het nog net een boek geskryf, wat nou in die afslagmandjie vir R25 in die tent-boekwinkel langsaan verkoop word. Sy wurm haar glo orals in en het op 'n stadium selfs dekor geskilder vir kinderteaterproduksies, heimlik verlief op die regisseur. Dié het intussen sy jare lange kêrel vir 'n jong dramaturg verruil. Die dramaturg lê nou al weke in die hospitaal. Uitbranding? Herta het die storie so aangedik, telkens met die klem op brand...

Ronde Beer werk vir 'n TV-maatskappy wat Amerikaanse konsepte en resepte met 'n Afrikaanse kinkel vervaardig. Soort van hande-bokant-die-komers-diefstal, maar darem verdoesel dat niemand hulle ooit wil dagvaar nie. Hy werk ook glo aan 'n boek oor sy spirituele odussee toe hy vir 'n paar maande Engels in die Ooste gegee het. Zen en die kuns van vetkoek. Herta reken sy vingers maak van 'n kombuis 'n konsertsaal.

Bruin Neusie is egter die een wat Herta se koek laat platval. By Oppikoppi spring die wildste feesgangers glo in doringbosse.

Of dit horries of dwelms of drankverdriet is, wie sal weet? Of 'n vinnige manier om die babelas oop te steek. 'n Prik of twee werk glo vir wonde vol etter...

Herta sal 'n boekrak met Bruin Neusie se boeke platduik al sal sy vir dae moet splinters uithaal. Watwou doringbos. Hoekom Bruin Neusie so hoog op Herta se lysie is, wil sy nie sê. Dalk lê die geheim in die bynaam, iets soortgelyks aan 'n blokfluit of iets heeltemal anders. Maar Bruin Neusie is getroud, het 'n kind. Deesdae weet g'n mens meer nie. Ai, Herta.

"Kom ons loop," kondig Herta aan. Sy het vir ontbyt 'n halwe liter sauvignon blanc gedrink. Druiwesap, sonder suiker, en nou is sy honger. Dis haar suikervlakke wat haar laat bewe. Of sy is wéér dors?

Laas nag het sy en 'n musiekstudent wat glo blokfluit speel, ontdek dat einste skelmbos ook 'n sekelmaan kry. Herta het haar gawes. En binne enige ander konteks sal 'n blokfluit haar handgemeen maak. Dalk wil sy net gewig verloor.

Ek het liefies nie vir besonderhede gevra nie.

"Kom."

Herta pluk hard aan my arm, toe Kwaaitjie hom by Ronde Beer en Bruin Neusie aansluit. Kwaaitjie is 'n omstrede resensent wat regte geswot het en lief is vir stinkbomme in die sosiale media. Is hy ook die skepper van 'n smerige blog waarin die anonieme vervaardiger allerhande literêre skandale met die publiek deel? Ons wonder steeds. Vreemd dat hy so 'n groot aanhanger van Kleintjie is.

Ek sit met Kleintjie se bundel in my hand. Die omslag is 'n moderne ouroboros met 'n kop wat anatomies uiters akkuraat geteken is. Regs onder in klein letters staan daar net 'gedigte'. Daar word deesdae al hoe minder moeite gedoen met omslae.

Daarenteen is alles in die sosiale media op die uiterlike gefokus; om die oomblik in die mees gunstige glans vas te vang. "Dis in die kyk, dis in die wink..." Voorkoms is alles. Herta haat dit.

Dis hoekom sy die klank van 'n blokfluit sal verduur. Vir een nag? Bewerigheid kan sy nut hê. Die Nutsvrou. Alles binne die regte konteks. Rubriekskrywers probeer dit ook soms in diep, filosofiese essays oordra. Selfde deuntjie, nuwe woorde. En dan weer, sonder 'n sekelmaan kan jy ook ver kom.

Sy is hier. Dit is Herta se eks wat lippe in die lug die vertrek binnedwarrel.

Herta staan op, sonder om my weer te pluk.

“Ek gaan loop. Kry jou oor ’n uur buite, onder die plataan voor die boekentent.”

Ek lig my duim verbaas en probeer die indruk skep dat ek heeltemal verdiep is in Kleintjie se boek.

’n Vrou wat lyk asof sy steeds die kuns van laslappiewerk op internasionale kongresse lewend hou, beweeg na die podium. Lyk bekend. Dalk ’n voormalige lektrise?

Sy troon behoorlik bokant die kateder uit, maar krink die mikrofoon behendig nader tot reg voor haar mond. Sy het niks by haar nie, maar lyk asof sy vinnig en vurig gaan praat.

’n Paar grysknoppe knik reeds tydens haar informele verwelkoming. ’n Middeljarige Jesus in ’n wit linnebroek, vroulike oorhanghemp en leersandale teug aan ’n glas wyn; glimlag traag vir haar. Langs Jesus sit ’n vrou wat lyk asof sy haar eie brood bak. Stone ground flour is hoog mode in hierdie geweste. Hier leef veral die gegoedes na aan die aarde. So predik die neiging-navorsers in die glanstydskrifte. Hulle koop organies op ’n Whatsapp-groepie en spog dat hulle binnekort “off the grid” gaan wees.

“Julle is die toekoms van Afrikaans,” beduie Laslappie en wuif met ’n seëngebaar oor ons. Haar borste breed van die trots bokant die stuk leer wat haar bloes en romp om haar middel byeenbring.

Ek kyk na die meer as twintig mense. Almal wit.

Herta se kiewe het onrusbarend in rooi vlekke uitgeslaan. Die son was nog nooit haar vriend nie, hoewel die blos dalk nie die son se skuld is nie.

Kleintjie is koning, glimlag ek toe Herta my begin pols.

Machiavelli was toe sy troefkaart. Hy het die aanhaling sekuur geplaat en op net die regte moment. Skaakmat! Ek moes dit eers Google net om die aanhaling korrek aan te haal. Ek deel dit met Herta.

“Men in general judge more from appearances than from reality. All men have eyes, but few have the gift of penetration.”

Herta lag vir die tweede keer sedert ontbyt. “Penetrasie, sê jy? Mans maak hopeloos te veel van penetrasie. Sekere vroue ook, hoor. Mmm. Maar, ja, ek moet darem vir Kleintjie gelukwens met daai een. Dis nou ’n mokerhou.”

Het jy geëet?

Herta haal bewerig ’n stukkie papier uit haar broeksak. “Was somer by Steers en terwyl ek eet, het ek ietsie geskryf. Die fluitspeler was toe inspirasie. Juis gisteraand gedink – so lekker

soos ek nou jou poes eet en geniet, so lekker moet poësie proe.
Nie waar nie? Wat is dan die nut van rym?"

Hoor hier.

Sy lees ietsie wat sy agterop 'n Steers-slippie neergepen het:

My tong verf blink

Rondom die pramvy in jou dy

Ek hark my speeksel

Oor jou hittige heuwel

Jy kweel my klam

Nader

Ek soek jou lont

My mondspier vat al hoe dieper vlam

Herta gee 'n tree na links tot in die skadu van die plataan. Sy lek oor haar lippe, wat darem nie meer so droog lyk soos vroeër nie.

"Wat dink jy? Sal ek meer as honderd hiervan verkoop?"

Rise of the Shogunate (from 'The First Law of Sadness')

by Nick Mulgrew

"It's a Japanese aesthetic."

"Having no bed base isn't a Japanese aesthetic, Dyl. It's just having your mattress on the floor."

"But it's minimal."

"You mean that Charlotte took all your furniture."

"No, look, I mean ... look, she'd bought it in the first place, after we came back from LA."

"Right."

"So it was only right that she kept it."

"Right."

"And anyway, I have been reading about this cool hyper-minimalism movement. It's big in Tokyo. People who own only, like, ten possessions. A shirt, a jacket, one pair of pants and underwear, one pair of shoes – all techwear, you know? Then, like, a phone and a laptop and a library card."

"And a mattress on the floor."

I'd seen sad houses before. You do when you (used to) do coke semi-seriously. There was this one that sticks in my mind, back in Newlands, a student digs in a listed building, in which every mug overflowed with cigarette ash. Five men and one woman to

three bedrooms, of which none, nor any pair of them, claimed total ownership. They studied philosophy, said the curriculum was boring, played Halo all night. Every time I see a homeless man selling pens at an intersection in town, I think it might be one of them.

I used to hang out there for the sole reason that one of them had a brother who grew hydroponic at their mum's house in Tokai, and could be counted on to fill his Ziplocs generously. One mid-winter's night, like the proto-hobos they were, they started a brazier on the stoep, then ate Butler's pizzas topped with khat. I was there. They did fire poi in the street. The police were called. We scattered like silverfish in the back of a cupboard. I never saw those people after that, only on Facebook, taking their loan accounts to Ko Pha Ngan, re-enacting the same scenes under full moons.

But this flat. Holy shit. There was exactly one chair in this flat, and it was fold-up, and it was broken, leaning against the wall. The mattress, I remembered, was actually mine, as were the sheets. He'd been in here a month.

And there was Dylan, showing me around his realm. He smelt like milk, wore a housecoat. He called it a kimono, but it was more Hugh Hefner than anything else. He kept his other clothes in a suitcase in what was theoretically the lounge. He didn't show me the kitchen. The only other thing in his bedroom, besides his laptop and the tendrils of its charger and cables, was a single succulent in a blue ceramic pot. The one thing his wife – his ex-wife – hadn't wanted, and now it was the sum total of everything material from that union, which, to be fair, hadn't lasted long enough for the sun to mark the band into his ring finger.

"You need some furniture, man."

"Too expensive."

"Dude, you're a programmer living in Oranjezicht. You earn twice my salary." A mutual friend had told me he technically made money from the divorce, but I didn't say that. "You're not a student anymore. You need a cupboard. And a table. And you have parquet floors, so you need a rug or something under the table legs. The deposit on this place must be mad." I judged at least twenty k: one bedroom, three storeys up in a leafy block. Too much chrome admittedly on the façade, but the best thing about living in a building that's an eyesore is that you don't see it when you're inside it.

Maybe that's what living inside Dylan is like.

"By the way, do you know any good guys around here?"

"Guys?"

"You know." He winked. "Guys."

"Is that the reason you called me round here?"

"No, it's like I said: I want to hang."

"You know I'm sober now. Relatively."

"I know, congrats, congrats."

"You say that as if I had a problem."

"You didn't have a problem. But you sure had a lot of solutions."
I still did.

"I haven't been to Canal Walk in years." Neither had I. The place was like a head cold, a hallucination I had forgotten. There are cavernous shopping malls like this all over the country. Things you might call architecturally overwrought monuments to Mandela-year suburban hubris, if you had a degree. Durban has the Pavilion, Pretoria has Menlyn. I suppose teenage boys need safe places to leer at girls everywhere.

It seemed Dylan still did, anyway. "I should come here more often," he said, Pepé Le Pew-ing at the sight of any woman north of twenty and south of forty. Anywhere, I suppose, is more erotic than an empty Tinder match list, even the forecourt in front of Game, muzak among the pink trolleys. Someone once told me that divorce halves a man's mental age. That's why fifty-year-olds seek human trophies, put cars that used to be on the cover of the magazine in the garage. By that metric, Dylan was fifteen again, with the attendant hormones and lack of dress sense. He'd put on a hoodie, the same pair of jeans he always wore, ripped at the knees in a way that wasn't entirely unfashionable. Either he'd dabbed himself with Brut, or that was vodka perculating through his pores.

"I was drinking sake last night."

"Sake?"

"Yeah, sake."

"And then you took your pillow waifu out for a nice sushi dinner?"

"Fuck off." He laughed, but not entirely convincingly. On the way here, he'd insisted we listen to a playlist of J-Pop commandeering the aux cable, plugging in his phone. "If you're going to drag me out," he had said, "you may as well let me pick the soundtrack."

We took the escalator to Mr Price. They had a furniture store now, like IKEA, but with more fuss and less fish roe. The entrance was like a jungle. Plastic parrot sculptures, rainforest shower curtains, all hung from metal rails. The accompanying advertisements showed a woman lying on a new couch in a bikini, drinking from a cocktail glass. Full summer, even though it was raining outside. Dylan did a double-take at the poster. "Looks like Charlotte," he said. She didn't.

We walked to the back, past this season's curtains, picture frames, wax fruit, tassels, lamp shades. Fast fashion for interior decorators. The rear end of the shop was like a warehouse, an open-plan flat-pack showroom. There were seven or eight full sets on display. Coffee table, settee, side tables. Mercifully, bed bases too. Ready for import into one's own little apartment kingdom.

"Look, this stuff is nice." Oak and white-veneered superwood, smooth to the touch.

"Nah," he cringed. "I don't want rip-off Scandi."

"All right, how's this?" Cheap pine that didn't look like cheap pine. Clean lines, comfy brown cushions on the couch. Easy to assemble. Inexpensive. "It'd match your floors."

He wasn't listening. He wasn't even nearby, but over on the other side of the cavern, smiling at something I couldn't quite see. I walked over, and saw it was another set, too low to be seen from elsewhere in the shop. All of the legs were truncated. The dining table required no dining chairs. Dining cushions, maybe.

"Perfect," he purred, kneeling down beside the table, folding his legs under like a flamingo, placing his palms flat on the tabletop, left and right, with a space in the middle, just the right space for an imaginary plate. This big man, with an uneven wire beard, at this slight table, imagining a bowl of ramen. "It's the Japanese aesthetic."

"You're kidding."

"And it's on special."

"Probably because no one finds this kind of thing comfortable, Dyl."

"I do," he said, despite all visible evidence. He wobbled a bit on his hinged legs, braced himself on the table, trying to avoid a fall face-first from a height of two feet. Grabbing a cushion from a couch first to protect my knees, I knelt next to him, resisting the urge to place a hand on his shoulder.

"What's with all this Japanese shit all of a sudden?"

“What do you mean?” he asked, in the way that everybody asks when they know exactly what the other person means.

“The Japanese aesthetic? The music? Sake? Who drinks sake?”

“I’ve been reading a lot.”

“What, a lot of manga?”

“Nah. More Japanese history. Getting back into all the stuff I liked when I was a kid. I missed it. Charlotte didn’t like it too much. I mean, she was OK with it, but she didn’t love talking about it. Now I have more time, so I’m rediscovering stuff.”

“And you want to supplement it by buying uncomfortable furniture.”

“Look.” He shifted again, then gave up and splayed his legs like a swimwear model. “I just think this is an opportunity to think about a new way of living, starting from scratch. I need to get it right this time.”

“I get that. But you don’t need to live like a shogun. I mean, you couldn’t if you wanted to. Look at you.”

He sighed. “Japan is as far away as you can get from Cape Town. Los Angeles maybe too, but there’s no way I’m going back to the States, not now. So Japan it is. But I can’t afford to move there.”

“But your job.”

“It’s an internship.”

“What.”

“My mum pays the rent.”

“Oh.”

“So if I can’t move to Japan, this is the next best thing.”

In retrospect I now imagine the scene as other people must have seen it. Two men at this dainty shin-height table in a flat-pack warehouse, the air thick with protective plastic, the squeaking of styrofoam and chair legs on concrete. Couples and families milling around us. Dylan wasn’t looking at me anymore, only at that ghostly bowl of ramen. I didn’t know what to say, only what to do. I stood up, motioned to two pimply young men in matching red golf shirts and chinos. “What can we help you with, Sir?” one of them asked.

“All of this,” I said, rotating my index finger in a wide circle. “We’ll take one of each.”

So. It turned out I did know a guy Dylan’s side. Not that I called

him. But I gave Dylan the number that night, in an IPA fugue, right before I dropped the pin for the ride back to Sea Point. I knew it was a bad idea, but Dylan was persuasive – something I knew since he managed to get someone to marry him in the first place, right until midnight that night, when he thought it would be the right time to teach me the intricacies of competitive Magic.

I was at the gym when I got the text. You need to come round. I had a shower. Please. I went round. He buzzed me in without picking up the intercom phone. The front door was unlocked.

“What the fuck have you done?” The only thing I could say when I let myself in.

All of the pieces of the furniture had been unpacked, but no two bits had been put together. A leg there, the main piece of the table propped up against the wall here. Shreds of boxes. One of the top pieces of a side table had been snapped in half, chipboard flakes pollocked around it, resting on the waves of aerotherne and double-sided tape he had built around the living room. And there he was, back on the mattress, fingering the pieces of bubble-wrap, popping them underneath his thumbnail. He was still wearing his hoodie, the facial countenance of Charlie Brown, the brain of his scrotum slipping out of one of the legholes of his silk boxers.

“Fuck me,” I said. He remained silent, so I looked around the other rooms. The assembly brochures were in the bathroom, by the toilet, the cistern hissing chronically. I entered the kitchen. I discovered a bag of screws, a row of unused appliances under sauce-cruste containers that once held, as far as I could smell, the world’s hottest lamb vindaloo. I imagined this was how paramedics must feel entering the scene of an axe murder. I went back to the bedroom and noticed the cactus was gone, a Hansel and Gretel trail of dirt from where it had once stood in the corner to the open bedroom window. I walked past mute Dylan and his small poppings and leaned over the sill, looking down at the driveway underneath. It had fallen six floors. A spray of brown. A nub of green flesh. The pot shattered, now stars in some faraway galaxy.

I leaned back and looked at him. I was going to ask him why threw the pot out, but I know he wouldn’t be able to say why, and I kind of knew why anyway. Again I asked: “What the fuck happened last night?”

“I rang the number you gave me,” he said. “And then I guess I tried to assemble everything.”

A small pain, stabbing through a particular part of my heart. Just to the left, just at the bottom. This is my fault, I thought. I shouldn't have enabled this.

And then I realised he was probably thinking the same thing.

One of the stubby legs of the dining table rested at my feet. I bent to pick it up. "Do you know what you did with all the Allen keys?"

"No."

I laughed, finally. "I really don't know what to do with you."

He stood, finally. "I don't know what to do with me either."

Ilala-Baai

deur Chris Wait

Dis vroegoggend in Nkhatabaai in die noorde van Malawi. Die nou kamertjie waarin hy die aand deurgebring het reg agter die hawe het heel aand asemgehaal. Hy kyk na die stuk water voor hom waarin die wrakke van twee vissersbote halflyf lê en wegwyn. Agter hom hang 'n paar vissermanne rondom 'n pool-tafel.

Hy wag vir die Ilala, die boot wat hom oor die meer sal neem tot by Likoma-eiland, waar hy hoop om 'n rukkie te bly en sy sinne te herwin.

Die Ilala vertrek eers eenuur môreoggend, en hy het die hele dag om te verwyl. Hy koop 'n bier by die kroeghokkie waar 'n jong kêrel van niks meer as 14 aangestel is om die verkope te behartig. Dis een van die dinge waarvan hy hou in Malawi, alles is buigsam, oop vir interpretasie.

Hy gaan sit op 'n lae muurtjie saam met twee ouer mans wat hom vriendelik groet. Hy groet hulle in Chichewa. Hulle gelaatstrekke blom tot glimlagte.

Toe die gedagte van Likoma by hom posgevat het vier maande gelede het hy dadelik begin navors en 'n paar woorde Chichewa begin leer. Sy kollegas by die werk het net koppe geskud as hy met sy oorfone woorde soos 'n morrende papegaai herhaal terwyl hy mure verf of teëls lê. Hy was gatvol genoeg om 'n fok te voel.

Nou sit hy hier en kyk hoe die sonnige dag verbydrentel. Hy dink aan die ouens by die werk wat nou kak van die koue in die Hoëveld-winter en hy glimlag.

Hy koop proviand en drink soveel bier as wat sy karige begroting toelaat. Net voor sonsondergang pak hy sy rugsak en

stap na die hawe. Dis nog vroeg, maar hy wil die laaste lig op die water vang. By die optelpunt is daar chaos. Alles op die twee eilande word per boot soontoe geneem. Mans draf op en af en dra als van boumateriaal tot sakke kos geskenk deur westerlinge met skuldige gewetens om die "hongersnood" te verlig. Die wit sakke is gemerk: "Contents Not For Sale."

Iemand wys vir hom om sy bagasie te laai, maar die bootjie is só oorvol dat hy nie kans sien om in te klim nie. Hy wag vir die volgende een. Die son lê goud op die oppervlak van die water teen die tyd dat hy geneem word tot neffens die romp van die Ilala. Ná 'n mal geskarrel en baie hande wat gryp, gooi en aangee met vinnige bewegings en harde stemme, bevind hy hom op die onderste vlak tussen 'n warboel mense en goedere. Gedroogde vis lê uitgestal bo-op groot sakke wat alles bevat van rys tot meubels. Hy worstel deur die stomende lywe en mik vir die kroeg op die boonste vlak.

Die res van die passasiers maak deur die verloop van die aand hul verskyning. Vreemdelinge van alle moontlike beskrywings kom aan boord, die passasiers van 'n spookagtige skip uit die verre verlede, moontlik andere soos hy wat weghardloop van vrae en hoop op onmoontlike antwoorde.

Toe sy biergeld opraak, slaan hy oor na die klein botteltjies goedkoop drank wat hy in Nkhatabaai gekoop het. Hy kon nie 'n kajuit bekostig nie. Sy bed word die planke van 'n 70 jaar oue boot en die sterre word sy plafon.

Tydens die tog word dit bitter koud. Hy trek al sy klere aan, maar dis nie genoeg nie. Hy gaan af na die tweede vlak en dis bietjie beter, maar steeds lê hy en bibber die meeste van die aand. Toe die son eindelijk opkom, trek die warmte deur sy stram lyf soos skoon Malibu. Hy voel vir die eerste keer in jare uitsonderlik goed, asof die koue 'n groot las kafgeknetter het.

Vroegoggend op die boonste vlak is daar reeds manne wat bier drink en reggae luister. Hy neem deel aan die sorgvrye hedonisme en geniet elke oomblik. Teen die tyd dat die Ilala teen haar bestemming bereik, is hy reeds 'n ent weg van nugter of omgee.

Om op land te kom, deel hy 'n boot met 'n sendeling van Wisconsin en sy vriende. Hy verwag 'n aanslag op sy siel, maar daar kom niks van nie, en dis 'n verligting.

Dis drie kilometer se stap na die kamp. 'n Jong man help hom dra vir 'n paar kwacha. Kinders kom hang aan sy hande. In die begin voel hy bedreig deur hulle openhartige onskuld, maar na 'n

ruk raak hy gewoon daaraan en hy voel vreemde gevoelens ruk aan sy binneste. Hy is weerbaar vir die eerste keer in jare, en hy is nie seker wat om daarmee te maak nie. Vir die eerste keer raak hy bewus van hoe ver hy van sy mense is. Dis asof hy terug klim in die baarmoeder en wegvaar na 'n plek waar hy eens gewoon het.

In die derde week ervaar hy die eerste simptome. Dis laat in die middag en koue rillings slinger van tyd tot tyd deur sy lyf soos 'n slang in die water van 'n donker rivier. Kort daarna ontwikkel hy 'n kloppende hoofpyn. Dit is nie die eerste keer dat hy dit voel nie. Jare terug as 'n jong man in Mosambiek op die punt om vir ewig te verdwyn op 'n skip na Indië vanaf Maputo het hy dieselfde simptome ervaar. Tóé was hy jonk en naïef. Ná vyf dae in 'n koma het hy wakker geword in 'n kliniek in Johannesburg met sy moeder wat sy hand vashou en gebede prewel. Dit was die laaste keer dat hy probeer verdwyn het.

Die jong dokter by die kliniek op die eiland het sy vermoedens bevestig. Die simptome het vererger. Terug in die kamp het hy 'n vyfliterbottel met water volgemaak, pille gevat en in sy tent gaan lê en wag vir wat kom. Net ná sononder het die koors begin. Die tent het geen buitenste laag gehad nie en deur die deursigtige binnelaag kon hy die sterre waarneem. Kort voor lank het hy hom nie meer aan die sterre gesteur nie. Hy het gewens hy kon dan en wan net weggliip na die land van slaap om die onaangename simptome vir 'n wyle te ontsnap, maar die koors en die pyn in sy lyf hou hom bewus van die les wat hy besig is om te leer. Dié keer maak die siekte seker dat hy alles voel.

Vergete herinneringe begin soos opgeblaasde lyke deur die oppervlak van sy bewussyn plons. Vergete dele van sy eie verhaal. Die dag toe hy as kleuter onder die draad deur gekruip het om te vlug iewers heen, nugter weet na waar, is skielik onnatuurlik duidelik op die skerm van sy verbeelding. Dit is een van sy eerste herinneringe.

Hy weet nie meer hoe laat dit is nie, net dat die nag donker is op verskeie vlakke. Op die laagtepunt dink hy skielik dat die kans om te sterf baie goed is. Die gedagte ontnugter hom. Hy vra homself af of hy reg is daarvoor. Eers is hy bang en hy dink hoe graag hy nog wil lewe. Daar is nog so baie dinge om te sien en te doen. Hy wou nog altyd net weer eenmaal die liefde van 'n vrou ervaar. Later is hy te moeg en deurmekaar om om te gee. "Wat maak dit saak? As ek moet vrek moet ek vrek. Dit sal nie help om daarteen te stry

nie.”

En toe skielik iewers diep in die kronkelmaag van die nag breek die koors en hy voel hoe die verligting oor hom spoel. Hy trek homself met moeite orent en buk deur die tentopening. Hy kyk op na die sterre en vat ’n dankbare pis op die sand met die branders wat raserig voor hom rol en spat. Nie ver van hom af nie kan hy hoor hoe vissermanne ’n net intrek. Die geluide van die net in die water en hul stemme lui soos klokkies deur ’n duister gordyn.

“Ek lewe,” sê hy hardop oor die water en lag. Die absurditeit van alles lê skielik ontbloot. Die wêreld staan kaal en die grimering is weg van die hanswors se gevreet. “Fok my, dis alles so eenvoudig.”

Sy oomblik van helderheid is van korte duur voor die koors weer begin, maar hy weet dat die ergste verby is. Net voor die sonop, val hy weg in ’n diepe slaap. Toe hy wakker word, ruik sy tent na sweet. Hy probeer lees, maar sy konsentrasie is weifelend. In die middel van die dag kry hy dit reg om teen die sanderige steilte op te stap tot by die longdrop.

Net voor sononder kom ’n vrou van die naburige nedersetting en gaan sit op haar hurke voor die opening van sy tent.

“How are you?” Hy beseft dat sy nog die heeltyd ’n ogie oor hom hou.

“I’m okay, I think,” antwoord hy moeg.

“I made you a bath. You must come.”

Hy stap stadig na die boonste deel van die kamp. Sy het ure spandeer om vuur te maak en vir hom water te kook. Sy dra die warm water na ’n afskorting en sit dit neer tesame met ’n skoon, wit handdoek en ’n koekie seep. Hy was die suur sweet van sy lyf af en voor hy dit kan keer loop trane oor sy wange.

Hy huil terwyl hy bad.

In the end
by Moses Mtileni

In the end, we shall crumble into spiraling dusts of memory,
departing to find rest in the cryptic vaults of the grave,
to lay to rest ruins,
—poignant reminiscences of journeys travelled.

In the end, the sun shall set on the blue sky still,
and darkness shall clothe the gentle earth black,
and there shall be no song,
—just distant whispers of a lonely moon